

NBP

Narodowy Bank Polski

**Sprawozdanie finansowe
Narodowego Banku Polskiego
na dzień 31 grudnia 2020 roku**

Spis treści

Bilans NBP	5
Rachunek zysków i strat NBP	7
Informacja dodatkowa	8
1. Wprowadzenie	8
1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP	8
1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego	10
1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym	10
1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru	10
1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2019 rok	10
2. Opis istotnych zasad rachunkowości	11
2.1. Podstawowe zasady rachunkowości	11
2.2. Kontynuacja działania	11
2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych NBP	11
2.4. Wycena na dzień bilansowy	12
2.5. Zdarzenia po dacie bilansu	13
3. Zmiany w polityce rachunkowości	13
4. Wartości oparte na profesjonalnych szacunkach	15
5. Noty objaśniające	16
Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	16
Nota 2 Należności i zobowiązania wobec MFW	17
Nota 3 Pozostałe aktywa finansowe	20
Nota 3.1 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	22
Nota 3.2 Należności w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	23
Nota 3.3 Pozostałe aktywa finansowe	24
Nota 3.4 Inne pozostałe aktywa	26
Nota 4 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	27
Nota 5 Pieniądz w obiegu	30
Nota 6 Pozostałe zobowiązania finansowe	30
Nota 6.1 Zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej	32
Nota 6.2 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	33
Nota 6.3 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	34
Nota 6.4 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	34
Nota 6.5 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	34
Nota 6.6 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	35
Nota 6.7 Inne pozostałe pasywa	35
Nota 7 Rezerwy na przyszłe zobowiązania	36
Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe	37

Nota 9	Kapitały własne	38
Nota 9.1	Różnice z wyceny	40
Nota 9.2	Rezerwa kursowa	42
Nota 9.3	Wynik finansowy	42
Nota 10	Pozycje pozabilansowe	43
Nota 10.1	Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych	44
Nota 10.2	Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej	45
Nota 10.3	Kontrakty futures	45
Nota 11	Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	46
Nota 12	Wynik z operacji finansowych	50
Nota 12.1	Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych	50
Nota 12.2	Koszty niezrealizowane	53
Nota 12.3	Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy kursowej	54
Nota 13	Wynik z tytułu opłat i prowizji	54
Nota 14	Przychody z tytułu akcji i udziałów	55
Nota 15	Koszty wynagrodzeń	55
Nota 16	Koszty administracyjne	56
Nota 17	Koszty amortyzacji	57
Nota 18	Koszty emisji znaków pieniężnych	57
Nota 19	Pozostałe przychody i pozostałe koszty	57
6.	Pozostałe noty objaśniające	57
Nota 20	Działania związane z COVID-19	57
Nota 21	Zdarzenia po dacie bilansu	58
Nota 22	Pozostałe kwestie	59
7.	Ryzyko finansowe i operacyjne	59
7.1.	Ryzyko finansowe	60
7.1.1.	Ryzyko kredytowe	60
7.1.1.1.	Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi	60
7.1.1.2.	Ryzyko kredytowe w operacjach krajowych	63
7.1.1.2.1.	Dłużne papiery wartościowe	63
7.1.1.2.2.	Należności z tytułu operacji kredytowych	63
7.1.1.2.3.	Należności przeterminowane z tytułu operacji kredytowych	64
7.1.2.	Ryzyko płynności	65
7.1.2.1.	Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych	65
7.1.3.	Ryzyko stopy procentowej	67
7.1.4.	Ryzyko kursowe i ryzyko zmiany ceny złota	68
7.1.5.	Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych	71
7.2.	Ryzyko operacyjne	72

Bilans NBP

na dzień 31 grudnia 2020 roku

Aktywa	Nota	31.12.2020	31.12.2019
		w tys. złotych	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	52 252 619,6	42 518 790,2
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		527 465 943,1	445 195 431,8
2.1. Należności od MFW	2	6 879 394,5	5 271 036,0
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3.1	520 586 548,6	439 924 395,8
3. Należności od rezydentów w walutach obcych		0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	3.2	52 955,4	0,0
5.1. Podstawowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.2. Długoterminowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.3. Operacje dostrajające		0,0	0,0
5.4. Operacje strukturalne		0,0	0,0
5.5. Kredyty lombardowe		0,0	0,0
5.6. Inne operacje polityki pieniężnej		52 955,4	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej		16,0	10,4
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	3.2	112 563 027,9	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 978 942,9	1 386 084,0
10.1. Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	4	1 031 541,1	898 026,4
10.2. Pozostałe aktywa finansowe	3.3	297 239,1	272 163,0
10.3. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	10	444 371,2	10 497,9
10.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	8	37 263,3	31 299,8
10.5. Inne	3.4	168 528,2	174 096,9
Aktywa ogółem		694 313 504,9	489 100 316,4

Pasywa	Nota	31.12.2020	31.12.2019
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	5	321 800 665,9	238 777 248,0
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	6.1	62 629 413,3	65 410 357,6
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		30 351 413,3	50 655 941,5
2.2. Depozyty na koniec dnia		32 278 000,0	14 754 416,1
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		0,0	0,0
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej		0,0	0,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	6.2	444 908,2	385 342,2
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	6.1	127 767 680,0	64 985 650,0
5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	6.3	24 859 721,0	9 346 735,8
5.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		23 852 886,1	9 326 302,8
5.2. Pozostałe zobowiązania		1 006 834,9	20 433,0
6. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	6.4	2 196 156,7	2 266 129,9
7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	6.5	46 262 773,2	22 356 217,5
8. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	6.6	45 352 526,9	43 665 689,7
9. Zobowiązania wobec MFW	2	7 128 746,3	6 875 252,6
10. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
11. Pozostałe pasywa		729 945,2	222 477,3
11.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	10	111,8	6 356,5
11.2. Rozliczenia międzyokresowe	8	90 135,9	144 302,7
11.3. Inne	6.7	639 697,5	71 818,1
12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	7	179 569,6	165 628,8
13. Różnice z wyceny	9.1	45 740 356,1	30 494 130,6
14. Fundusze i rezerwy	9	11 742 344,4	8 186 317,3
14.1. Fundusz statutowy		1 500 000,0	1 500 000,0
14.2. Fundusz rezerwowy		391 425,1	0,0
14.3. Rezerwy	9.2	9 850 919,3	6 686 317,3
15. Wynik finansowy	9.3	-2 521 301,9	-4 036 860,9
15.1. Wynik finansowy roku bieżącego		9 344 061,5	7 828 502,5
15.2. Strata z lat ubiegłych		-11 865 363,4	-11 865 363,4
Pasywa ogółem		694 313 504,9	489 100 316,4

Rachunek zysków i strat NBP

za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku

	Nota	2020	2019
		w tys. złotych	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	11	3 141 511,1	3 293 959,8
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii		8 158 572,5	8 358 201,4
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii		-5 017 061,4	-5 064 241,6
2. Wynik z operacji finansowych		7 339 131,4	5 621 395,0
2.1. Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych, w tym:	12.1	10 587 467,3	8 789 558,1
- Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych na transakcjach w walutach obcych		6 329 209,6	5 733 405,1
- Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych		4 249 573,7	3 056 125,5
2.2. Koszty niezrealizowane, w tym:	12.2	-83 733,9	-356 233,2
- Koszty niezrealizowane z wyceny kursowej walut obcych		-5,6	-109 545,3
- Koszty niezrealizowane z wyceny cenowej		-83 728,3	-246 687,9
2.3. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych		0,0	0,0
2.4. Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe	12.3	-3 164 602,0	-2 811 929,9
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji	13	8 686,2	10 238,8
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji		48 426,8	49 565,6
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji		-39 740,6	-39 326,8
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	14	13 478,2	23 372,2
5. Pozostałe przychody	19	109 648,6	97 704,1
A. Przychody netto ogółem		10 612 455,5	9 046 669,9
6. Koszty wynagrodzeń	15	-606 498,8	-574 712,9
7. Koszty administracyjne	16	-242 149,3	-264 559,4
8. Koszty amortyzacji	17	-89 487,4	-86 674,3
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	18	-321 754,6	-282 254,9
10. Pozostałe koszty	19	-8 503,9	-9 965,9
B. Wynik finansowy roku bieżącego		9 344 061,5	7 828 502,5

Informacja dodatkowa

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

Rolę, funkcje oraz cel i zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2020 r. poz. 2027), zwana dalej „ustawą o NBP”,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1896, z późn. zm.),
- Traktat o Unii Europejskiej oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersje skonsolidowane Dz. Urz. UE 2016 C 202 z dnia 7 czerwca 2016 r., s. 1).

W myśl art. 2 ustawy o NBP, NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Zgodnie z ustawą o NBP, podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności systemu finansowego,
- działanie na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego w systemie finansowym,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

1. Prezes NBP (powoływany na sześcioletnią kadencję),
2. Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),
3. Zarząd NBP (członkowie powoływani na sześcioletnią kadencję).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2020 r.:

Prezes NBP

Adam Glapiński

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>		
Członkowie	<i>Grażyna Ancyparowicz</i>	<i>Cezary Kochalski</i>	<i>Rafał Sura</i>
	<i>Eugeniusz Gatnar</i>	<i>Jerzy Kropiwnicki</i>	<i>Kamil Zubelewicz</i>
	<i>Łukasz Hardt</i>	<i>Eryk Łon</i>	<i>Jerzy Żyżyński</i>

Zarząd NBP¹

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>	
Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	<i>Marta Kightley</i>	
Wiceprezes NBP	<i>Adam Lipiński</i>	
Członkowie	<i>Andrzej Kaźmierczak</i>	<i>Piotr Pogonowski</i>
	<i>Ryszard Kokoszczyński</i>	<i>Paweł Szalamacha</i>

¹ Z dniem 17 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestał pełnić Paweł Samecki (w związku z zakończeniem kadencji).

Z dniem 29 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestała pełnić Teresa Czerwińska (odwołana na skutek zrzeczenia się przez nią funkcji członka Zarządu NBP).

Z dniem 1 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP powołany został Piotr Pogonowski.

Z dniem 7 marca 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP - Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP przestał pełnić Piotr Wiesiołek (w związku z zakończeniem kadencji).

Z dniem 8 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP - Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP powołana została Marta Kightley.

Z dniem 3 listopada 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP przestała pełnić Anna Trzecińska (w związku z zakończeniem kadencji).

Z dniem 4 listopada 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP powołany został Adam Lipiński.

Z dniem 1 stycznia 2021 r. na funkcję członka Zarządu NBP powołana została Marta Gajęcka.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Zarząd NBP sporządził sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2020 r. zgodnie z:

- ustawą o NBP,
- uchwałą nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2020 r. poz. 15), zwaną dalej „uchwałą nr 16/2003 RPP”,
- uchwałą nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz. 14), zwaną dalej „uchwałą nr 6/2019 RPP”,
- uchwałą nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.),
- uchwałą nr 64/2020 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie zasad organizacji rachunkowości w Narodowym Banku Polskim, zwaną dalej „uchwałą nr 64/2020 Zarządu NBP”.

Przepisy te stanowią politykę rachunkowości NBP.

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok obrotowy od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. Dane porównawcze w sprawozdaniu finansowym obejmują rok obrotowy od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2020 r. podlega badaniu przez biegłego rewidenta – firmę KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2019 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP”, na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, z późn. zm.) na dwa lata (badanie sprawozdania finansowego za lata 2019 i 2020) z możliwością przedłużenia umowy na kolejny okres dwuletni (badanie sprawozdania finansowego za lata 2021 i 2022).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2019 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2019 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 6/2020 w dniu 8 kwietnia 2020 r. (Dz. Urz. NBP poz. 8) oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 58/2020 w dniu 19 maja 2020 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie,

firma KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., wydał o nim opinię niezmodyfikowaną (opinię bez zastrzeżeń).

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2019 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie 7.828.502,5 tys. zł. W związku z tym, w 2020 r. zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy o NBP, NBP dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa w kwocie 7.437.077,4 tys. zł. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP, 5% zysku, tj. kwota 391.425,1 tys. zł, zostało przeznaczone na fundusz rezerwowy.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości stosowane przez NBP, określone w aktach prawnych wymienionych w punkcie 1.2. wprowadzenia do niniejszego sprawozdania finansowego, odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, zwanym dalej „ESBC”, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego – zwanego dalej „EBC” – (UE) 2016/2249 z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2016/34, z późn. zm.), zwane dalej „Wytycznymi EBC”.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych NBP

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się ustalonym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,
- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

Na dzień bilansowy dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP i instrumentów finansowych pozabilansowych² stosuje się zasadę wyceny według cen/kursów rynkowych. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach jako *Różnice z wyceny*.

Wartość poszczególnych aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów ustala się oddzielnie, nie kompensując ze sobą wartości różnych co do rodzaju składników.

Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości (standard *London Good Delivery*) jest wyceniane według średniej ceny rynkowej złota w dolarach amerykańskich z londyńskiego rynku kruszców (*London Bullion Market*).

Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych są notowane na aktywnym rynku³ i wycenia się je według średniej ceny rynkowej. W przypadku papierów, których wartość rynkowa nie jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen, do wyceny są stosowane stawki krzywej rentowności dla danego typu papierów wartościowych o tym samym ratingu kredytowym emitenta.

Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej są utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej i wycenia się je według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

² Pozycje pozabilansowe w walutach obcych wynikające z transakcji terminowych walutowych oraz transakcji wymiany walut są wyceniane według kursu średniego NBP.

³ Aktywny rynek cechuje jednorodność przedmiotu obrotu, możliwość znalezienia w dowolnym momencie nabywców i sprzedawców oraz publicznie dostępna informacja o cenach lub możliwość ustalenia cen na podstawie informacji podawanych do wiadomości publicznej (w szczególności na podstawie krzywych rentowności).

Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (*forward transactions in securities*) wycenia się poprzez porównanie średniej ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych z dnia wyceny z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień rozliczenia transakcji bieżącej (*spot*).

Kontrakty futures są wyceniane w oparciu o giełdowe ceny zamknięcia.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

Dla aktywów niewycenianych według cen rynkowych sprawdza się, czy wystąpiły przesłanki utraty wartości, to jest czy istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych. W przypadku ich stwierdzenia, dla tych aktywów ustala się kwotę przewidywanej utraty wartości, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową, odzyskiwalną lub rynkową.

Dla aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych w walutach obcych, po określeniu ich wartości bilansowej w walucie oryginalnej, ustala się ich wartość w walucie krajowej. W procesie wyceny stosowane są kursy średnie NBP obowiązujące na dzień bilansowy.

Do wyceny na dzień 31 grudnia 2020 r. zostały wykorzystane ceny/kursy ogłoszone w dniu 31 grudnia 2020 r., a dla danych porównawczych – ogłoszone w dniu 31 grudnia 2019 roku.

2.5. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego NBP, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść i są zdarzeniami korygującymi ich stan na dzień bilansowy.

3. Zmiany w polityce rachunkowości

Zmiany w polityce rachunkowości w 2020 r. zostały wprowadzone uchwałą nr 11/2020 RPP z dnia 28 maja 2020 r. zmieniającą uchwałą nr 16/2003 RPP oraz uchwałą nr 64/2020 Zarządu NBP.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej

Zmiany wprowadzone do uchwały nr 16/2003 RPP dotyczyły głównie wprowadzenia nowej kategorii dłużnych papierów wartościowych – dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej. W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom gospodarczym COVID-19, w 2020 r. NBP rozpoczął w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku skup na rynku wtórnym dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej (por. Nota 3.2). Zmiany do uchwały nr 16/2003 RPP wprowadzono mając na celu odpowiednie odzwierciedlenie tych operacji w księgach rachunkowych NBP, to jest zgodnie z istotą i ekonomicznym znaczeniem tych zdarzeń gospodarczych oraz uwzględniając intencję nabywania takich papierów, czyli zamiar utrzymywania w związku

z realizacją polityki pieniężnej. Nabyte w 2020 r. dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej, które są utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej, są wyceniane według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości⁴.

Wzór bilansu NBP

We wzorze bilansu NBP wprowadzono nową pozycję aktywów „5.6. Inne operacje polityki pieniężnej”, w której prezentowane są m.in. należności z tytułu udzielonych kredytów wekslowych przeznaczonych na refinansowanie kredytów udzielanych przez banki przedsiębiorcom. Możliwość udzielania przez NBP kredytu wekslowego została wprowadzona uchwałą nr 5/2020 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 8 kwietnia 2020 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2020 (M.P. poz. 342).

Aktywa i zobowiązania z tytułu leasingu

Mając na uwadze regulacje dotyczące leasingu w Międzynarodowym Standardzie Sprawozdawczości Finansowej nr 16 (MSSF 16) oraz praktykę banków centralnych, w tym EBC, NBP na podstawie uchwały nr 64/2020 Zarządu NBP, począwszy od 2020 r. zmienił zasady ewidencji oraz prezentacji aktywów, zobowiązań oraz wyniku finansowego związanych ze składnikami aktywów użytkowanymi na podstawie decyzji administracyjnych oraz umów o charakterze leasingu.

NBP dokonał przeglądu otrzymanych decyzji oraz zawartych umów. Wyodrębniono te, które na podstawie powyższych regulacji zakwalifikowano jako leasing, oraz oszacowano bieżącą wartość przyszłych opłat z tego tytułu. Wartość zobowiązań z tytułu leasingu zaprezentowano w pasywach w pozycji 11.3 Inne pozostałe pasywa (por. Nota 6.7), natomiast odpowiadające zobowiązaniom aktywa z tytułu leasingu (zgodnie ze zmodyfikowanym podejściem retrospektywnym) zaprezentowano w ramach pozycji 10.1 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne (por. Nota 4).

W zakresie bilansu wprowadzone zmiany dotyczą przede wszystkim sposobu ujęcia praw wieczystego użytkowania gruntu (do 31.12.2019 prezentowanych w ramach środków trwałych oraz rozliczeń międzyokresowych – por. Nota 4 i Nota 8). W poniższej tabeli przedstawiono zmiany prezentacji aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu.

⁴ Sposób wyceny dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej jest zgodny z przepisami Wytycznych EBC.

w tys. złotych	Nota	01.01.2020	31.12.2019	Zmiana
Środki trwałe, w tym	4	738 091,6	794 217,3	-56 125,7
- Prawa wieczystego użytkowania gruntu		0,0	56 125,7	-56 125,7
Aktywa z tytułu leasingu, w tym	4	187 373,8	0,0	187 373,8
- Prawa wieczystego użytkowania gruntu		175 983,5	0,0	175 983,5
- Pozostałe aktywa z tytułu leasingu		11 390,3	0,0	11 390,3
Inne pozostałe pasywa, w tym	6.7	259 191,9	71 818,1	187 373,8
- Zobowiązania z tytułu leasingu		187 373,8	0,0	187 373,8
Rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym	8	3 894,7	60 020,4	-56 125,7
- Prawa wieczystego użytkowania gruntu		0,0	56 125,7	-56 125,7

Natomiast w rachunku zysków i strat NBP począwszy od 2020 r. koszty odsetek od zobowiązań z tytułu leasingu prezentowane są w pozycji 1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii (por. Nota 11), a koszty amortyzacji aktywów z tytułu leasingu prezentowane są w pozycji 8. Koszty amortyzacji (por. Nota 17; do 31.12.2019 koszty opłat leasingowych, w tym koszty opłat z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntu, prezentowano w ramach kosztów administracyjnych – por. Nota 16).

4. Wartości oparte na profesjonalnych szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym NBP. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się być zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań, jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (zwanej dalej „rezerwą kursową”). Zgodnie z uchwałą nr 6/2019 RPP, oszacowana rezerwa kursowa jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych (por. Nota 9 i Nota 9.2).

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje istotnych oszacowań, dotyczą w szczególności ustalania:

- kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej, sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarusza),
- okresów używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- stóp dyskonta pozostających do zapłaty opłat leasingowych (stopy te wykorzystywane są do ustalenia wartości zobowiązań z tytułu leasingu, a w konsekwencji ustalenia wartości aktywów z tytułu leasingu – por. Nota 4 i Nota 6.7),
- odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

5. Noty objaśniające

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu, natomiast należności w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych NBP. Ceny uncji złota w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych NBP.

Aktywa w złocie tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota, będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic na transakcjach w złocie) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej uncji złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny zasobu złota. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Złoto przechowywane w NBP	23 961 404,3	19 499 160,2	4 462 244,1
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	28 291 215,3	23 019 630,0	5 271 585,3
- rachunek bieżący w złocie	20 210 979,9	10 813 438,9	9 397 541,0
- lokaty terminowe w złocie	8 080 235,4	12 206 191,1	-4 125 955,7
Razem	52 252 619,6	42 518 790,2	9 733 829,4
<i>w tym różnice z wyceny złota</i>	<i>27 525 036,9</i>	<i>17 794 911,6</i>	<i>9 730 125,3</i>

		31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Złoto przechowywane w NBP	w tys. uncji	3 371,2	3 371,2	0,0
	(w tonach)	(104,9)	(104,9)	(0,0)
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	w tys. uncji	3 980,5	3 980,0	0,5
	(w tonach)	(123,8)	(123,7)	(0,1)
- rachunek bieżący w złocie	w tys. uncji	2 843,6	1 869,6	974,0
	(w tonach)	(88,4)	(58,1)	(30,3)
- lokaty terminowe w złocie	w tys. uncji	1 136,9	2 110,4	-973,5
	(w tonach)	(35,4)	(65,6)	(-30,2)
Razem	w tys. uncji	7 351,7	7 351,2	0,5
	(w tonach)	(228,7)	(228,6)	(0,1)

Złoto jest przechowywane w NBP oraz w Banku Anglii.

Złoto przechowywane w Banku Anglii jest:

- utrzymywane na rachunku bieżącym w Banku Anglii,
- inwestowane w transakcje lokat terminowych z zagranicznymi instytucjami finansowymi; odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 3.1 i Nota 11).

Wzrost salda o 0,5 tys. uncji wynikał głównie z rozliczenia transakcji lokacyjnych w złocie i dotyczył różnic w wadze sztab złota otrzymywanych na zakończenie lokaty w stosunku do przekazanych (różnice te są rozliczane w USD).

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała głównie aktualizacja wyceny zasobu złota (por. Nota 9.1).

Nota 2 Należności i zobowiązania wobec MFW

Operacje z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (dalej „MFW”) ujmują się w księgach rachunkowych NBP w wartości nominalnej. Na dzień bilansowy salda należności i zobowiązań wobec MFW wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

Salda wynikające z operacji z MFW są denominowane w Specjalnych Prawach Ciągnięcia (*Special Drawing Rights – SDR*) lub w złotych. SDR stanowią odrębną walutę obcą.

Salda w SDR przelicza się na walutę krajową przy zastosowaniu kursu średniego NBP obowiązującego na dzień bilansowy.

Pozycje związane z MFW:

- **Transza rezerwowa** odpowiada udziałom członkowskim Rzeczypospolitej Polskiej w MFW, pomniejszonym o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1).

Wielkość udziałów w MFW jest określana dla każdego kraju członkowskiego na podstawie wybranych wskaźników makroekonomicznych i wnoszona w pełnej wysokości (w walucie krajowej i w walutach obcych). Od wielkości udziałów uzależnione są m.in. liczba głosów w MFW danego kraju członkowskiego, przypisana mu wielkość alokacji SDR, limity przyznawanych kredytów.

Środki zgromadzone na Rachunku nr 1 MFW są wykorzystywane przez MFW w ramach kwartalnych Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans – FTP*). Środki te są zamieniane na walutę obcą i przekazywane krajom członkowskim – pożyczkobiorcom MFW, co powoduje wzrost transzy rezerwowej. Z kolei spłaty dokonywane przez pożyczkobiorców MFW w walutach obcych są zamieniane na walutę krajową i ujmowane na Rachunku nr 1 MFW, co powoduje spadek transzy rezerwowej.

- **Rachunek bieżący w MFW** obejmuje środki pieniężne otrzymane w ramach alokacji SDR oraz spłat w SDR należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW, jak również z tytułu rozliczeń odsetek i opłat od sald i transakcji związanych z MFW.
- **Lokata terminowa** (nieoprocentowana) w administrowanym przez MFW Funduszu Powierniczym PRG-HIPC (Program Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu

Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych); w 2020 r. lokata została przedłużona do czerwca 2030 r.

▪ **Pożyczki MFW w walutach obcych** – por. Nota 21.

Od 2011 r. NBP jest uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych (New Arrangements to Borrow – NAB). Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek, do kwoty odpowiadającej ustanowionemu limitowi (na koniec 2019 i 2020 r. maksymalny limit pożyczek wynosił 1.285.400,0 tys. SDR).

Na podstawie umowy pożyczki dwustronnej (Bilateral Borrowing Agreement - BBA) z 2017 r. pomiędzy NBP a MFW, NBP do końca 2020 r. pozostawał w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6.270.000,0 tys. EUR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych może nastąpić na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz pożyczek w ramach NAB. Zarówno w 2019 r. jak i 2020 r. MFW nie korzystał z pożyczek w ramach BBA.

▪ **Alokacja SDR** została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. W ramach alokacji ogólnej i specjalnej Rzeczypospolitej Polskiej przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR.

Transza rezerwowa (z wyjątkiem części nieoprocentowanej, która jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR), saldo rachunku bieżącego w MFW, pożyczki udzielone MFW oraz alokacja SDR są oprocentowane według stopy procentowej określonej przez MFW.

w tys. złotych	pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Transza rezerwowa, w tym		4 903 695,4	3 337 230,8	1 566 464,6
- Udziały członkowskie w MFW		21 905 925,0	21 796 747,9	109 177,1
- Rachunek nr 1 MFW		-17 002 229,6	-18 459 517,1	1 457 287,5
Rachunek bieżący w MFW		1 601 691,4	1 547 266,4	54 425,0
Lokata terminowa w MFW		38 645,5	37 229,3	1 416,2
Pożyczki udzielone MFW		335 362,2	349 309,5	-13 947,3
Razem aktywa (Należności od MFW)	A.2.1	6 879 394,5	5 271 036,0	1 608 358,5
Alokacja SDR (Zobowiązania wobec MFW)	P.9	7 128 746,3	6 875 252,6	253 493,7
Pozycja netto		-249 351,8	-1 604 216,6	1 354 864,8
w tym różnice z wyceny kursowej SDR		3 209,7	83 352,6	-80 142,9

w tys. SDR	pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Transza rezerwowa		897 586,7	634 092,9	263 493,8
- Udziały członkowskie w MFW		4 095 400,0	4 095 400,0	0,0
- Rachunek nr 1 MFW		-3 197 813,3	-3 461 307,1	263 493,8
Rachunek bieżący w MFW		293 178,2	293 989,4	-811,2
Lokata terminowa w MFW		7 073,8	7 073,8	0,0
Pożyczki udzielone MFW		61 385,7	66 370,8	-4 985,1
Razem aktywa (Należności od MFW)	A.2.1	1 259 224,4	1 001 526,9	257 697,5
Alokacja SDR (Zobowiązania wobec MFW)	P.9	1 304 866,4	1 306 337,2	-1 470,8
Pozycja netto		-45 642,0	-304 810,3	259 168,3

Zmiana pozycji w walucie oryginalnej była głównie wynikiem zwiększenia transzy rezerwowej, co było efektem:

- transakcji zrealizowanych w ramach Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans - FTP*) – płatności dokonane przez MFW z Rachunku nr 1 MFW w NBP na rzecz krajów członkowskich, oraz
- zasileń Rachunku nr 2 MFW (por. Nota 6.4) środkami pieniężnymi z Rachunku nr 1 MFW.

Jednocześnie na zmianę pozycji w walucie oryginalnej wpływ miało:

- zmniejszenie należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (*New Arrangements to Borrow – NAB*), co było głównie efektem spłaty przez MFW części zadłużenia wobec NBP⁵,
- zmniejszenie rachunku bieżącego w MFW głównie w wyniku naliczeń odsetek i opłat oraz rozliczeń z MFW z tytułu innych operacji (por. Nota 12.1),
- zmniejszenie zobowiązań NBP z tytułu alokacji SDR w wyniku spadku naliczonych odsetek z tytułu alokacji.

Na wartość należności i zobowiązań wobec MFW w walucie krajowej wpływ miała również aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 9.1).

⁵ Na 31.12.2020 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.224.025,0 tys. SDR (6.687.093,4 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2020).

Na 31.12.2019 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.219.125,0 tys. SDR (6.416.254,9 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2019).

Nota 3 Pozostałe aktywa finansowe

▪ Dłużne papiery wartościowe

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premię od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (odpowiednio jako przychody z dyskonta i koszty premii) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu.

Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako przychody z odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządcy, tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych, będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe w walutach obcych wycenia się według obowiązujących na dzień bilansowy średniej ceny rynkowej lub stawki krzywej rentowności. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

▪ Lokaty reverse repo

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcji z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną zakupu i odsprzedaży papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej.

Na dzień bilansowy transakcje z przyrzeczeniem odkupu wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

- **Lokaty terminowe**

Lokaty terminowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według wartości nominalnej. Na dzień bilansowy lokaty terminowe wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

- **Rachunki bieżące, depozyty zabezpieczające, zapas banknotów i monet zagranicznych**

Rachunki bieżące, depozyty zabezpieczające złożone w środkach pieniężnych oraz zapasy banknotów i monet zagranicznych ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej.

- **Akcje nienotowane na aktywnym rynku, udziały**

Akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według ceny zakupu.

- **Kredyty i pożyczki udzielone, inne należności**

Kredyty i pożyczki udzielone oraz inne należności ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w wartości nominalnej. Na dzień bilansowy kredyty i pożyczki udzielone oraz inne należności wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

- **Aktywa finansowe w walutach obcych**

Po dokonaniu wyceny aktywów finansowych w walutach obcych według zasad przedstawionych powyżej, salda przelicza się na walutę krajową przy zastosowaniu kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy.

- **Środki obrotowe**

Środki obrotowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty.

Nota 3.1 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rachunki bieżące, w tym	31 124 418,7	9 259 141,9	21 865 276,8
- rachunek bieżący w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2	2 857 132,0	3 507 926,5	-650 794,5
Lokaty terminowe	26 407 882,5	32 168 428,6	-5 760 546,1
Lokaty reverse repo	45 225 495,5	43 215 223,2	2 010 272,3
Dłużne papiery wartościowe	417 564 746,5	354 961 158,9	62 603 587,6
Zapas banknotów i monet zagranicznych	263 278,9	179 119,9	84 159,0
Inne należności, w tym	726,5	141 323,3	-140 596,8
- depozyty zabezpieczające kontrakty futures	722,9	141 124,2	-140 401,3
- odsetki od lokat terminowych w złocie	3,6	199,1	-195,5
Razem	520 586 548,6	439 924 395,8	80 662 152,8
w tym			
- różnice z wyceny kursowej	15 866 753,7	10 411 877,0	5 454 876,7
- różnice z wyceny cenowej	3 784 535,7	1 814 526,9	1 970 008,8

Pozycja obejmuje głównie podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w USD, EUR, GBP, AUD, NOK i NZD, to jest:

- dłużne papiery wartościowe (dyskontowe i o oprocentowaniu stałym) – wszystkie dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP są notowane na aktywnym rynku,
- lokaty terminowe,
- lokaty reverse repo – w ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami repo⁶ (por. Nota 6.6).

Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. jednostek waluty oryginalnej	31.12.2020					
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	151 800,0	4 115 991,0	432 900,0	0,0	10 502 127,8	0,0
Lokaty reverse repo	4 409 715,6	1 157 260,8	3 775 517,4	897 227,5	0,0	492 194,3
Dłużne papiery wartościowe	57 947 757,4	18 204 454,8	9 849 525,4	11 670 754,7	49 468 275,2	3 559 060,2
Razem	62 509 273,0	23 477 706,6	14 057 942,8	12 567 982,2	59 970 403,0	4 051 254,5

⁶ Na 31.12.2020 dłużne papiery wartościowe o wartości 45.085.487,1 tys. zł stanowiły zabezpieczenie przyjętych lokat repo (42.593.876,7 tys. zł na 31.12.2019).

31.12.2019						
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	515 400,0	2 638 681,5	155 200,0	174 400,0	29 350 529,6	1 977 145,4
Lokaty reverse repo	6 982 225,8	493 686,1	2 594 163,2	613 419,9	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	49 937 405,5	17 269 891,4	8 968 740,6	11 278 386,1	24 371 403,7	2 501 789,9
Razem	57 435 031,3	20 402 259,0	11 718 103,8	12 066 206,0	53 721 933,3	4 478 935,3

Zmiana						
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	-363 600,0	1 477 309,5	277 700,0	-174 400,0	-18 848 401,8	-1 977 145,4
Lokaty reverse repo	-2 572 510,2	663 574,7	1 181 354,2	283 807,6	0,0	492 194,3
Dłużne papiery wartościowe	8 010 351,9	934 563,4	880 784,8	392 368,6	25 096 871,5	1 057 270,3
Razem	5 074 241,7	3 075 447,6	2 339 839,0	501 776,2	6 248 469,7	-427 680,8

Na zmianę pozycji w walutach obcych wpływ miały głównie:

- napływ środków pieniężnych w walutach obcych z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP oraz transakcji własnych NBP (por. Nota 6.1, Nota 6.5 oraz Nota 6.6),
- osiągnięty dodatni wynik z zarządzania instrumentami inwestycyjnymi rezerw walutowych oraz efekty wyceny cenowej (por. Nota 11 i Nota 12.1 oraz Nota 9.1 i Nota 12.2),
- finansowanie MFW z tytułu transakcji w ramach FTP (por. Nota 2),
- zmiana struktury inwestycyjnej rezerw walutowych – zmniejszenie udziału lokat terminowych na rzecz zwiększenia udziału dłużnych papierów wartościowych (por. Rozdział 7.1.1.1),
- zmiana zaangażowania w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (por. Nota 6.6).

Dodatkowo na zmianę pozycji wpływ miała aktualizacja wyceny kursowej (por. Nota 9.1 i Nota 12.2).

Nota 3.2 Należności w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Kredyty wekslowe	A.5.6	52 955,4	0,0	52 955,4
Dłużne papiery wartościowe, w tym	A.7	112 563 027,9	0,0	112 563 027,9
- skarbowe		58 528 091,6	0,0	58 528 091,6
- gwarantowane przez Skarb Państwa		54 034 936,3	0,0	54 034 936,3
Razem		112 615 983,3	0,0	112 615 983,3

W 2020 r. NBP udostępniał kredyt wekslowy, w celu umożliwienia bankom refinansowania kredytów udzielonych przedsiębiorcom. Zabezpieczenie udzielanych kredytów stanowiły weksle, które banki pozyskały jako zabezpieczenie kredytów udzielanych przedsiębiorcom (por. Rozdział 7.1.1.2.2).

Ponadto, w 2020 r. NBP prowadził na rynku wtórnym operacje skupu obligacji skarbowych oraz dłużnych papierów wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku. Operacje te były przeprowadzane w celu długoterminowej zmiany struktury płynności w sektorze bankowym, jak również dla zapewnienia płynności rynku wtórnego skupowanych dłużnych papierów wartościowych oraz wzmocnienia mechanizmu transmisji monetarnej (por. Rozdział 3 i Nota 20).

Nota 3.3 Pozostałe aktywa finansowe

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Akcje i udziały w podmiotach krajowych, w tym	128 848,9	128 848,9	0,0
- akcje Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	51 708,1	51 708,1	0,0
- akcje Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.	75 312,5	75 312,5	0,0
- udziały w Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	1 820,0	1 820,0	0,0
- inne	8,3	8,3	0,0
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych, w tym	168 390,2	143 314,1	25 076,1
- udziały w Europejskim Banku Centralnym	113 026,8	90 009,2	23 017,6
- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych	54 632,0	52 630,0	2 002,0
- udziały w S.W.I.F.T.	731,4	674,9	56,5
Razem	297 239,1	272 163,0	25 076,1

Wzrost wartości pozycji wynikał ze zwiększenia wartości udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wskutek aktualizacji klucza subskrypcji kapitału EBC, która nastąpiła w związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej i w konsekwencji wycofaniem Banku Anglii z ESBC. Na wzrost wartości pozycji wpłynęła również aktualizacja wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych nie uległo zmianie w stosunku do 31.12.2019 i na 31.12.2020 kształtowało się następująco:

Podmiot	Kapitał zakładowy (w tys. złotych)	Cena nominalna 1 udziału/akcji (w tys. złotych)	Liczba akcji/udziałów w posiadaniu NBP	Udział NBP w kapitale zakładowym (w %)
	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2020
Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych, w tym				
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	21 000,0	1,0	7 000	33,33%
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	5 445,0	0,5	3 750	34,44%
- Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	10 000,0	10,0	1 000	100,00%

Zaangażowanie NBP w podmiotach zagranicznych kształtowało się następująco:

- udziały w Europejskim Banku Centralnym

Od 01.05.2004, to jest od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2020 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 24.492,3 tys. EUR (21.136,4 tys. EUR na 31.12.2019).

Zgodnie z art. 28 ust. 2 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC”, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 ust. 1 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat, jak również w momencie zmiany w składzie krajów członkowskich Unii Europejskiej. Ostatnia regularna aktualizacja klucza subskrypcji kapitału została przeprowadzona w 2019 r. W dniu 1 lutego 2020 r. nastąpiła aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC, w związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej i w konsekwencji wycofaniem Banku Anglii z ESBC⁷. W wyniku tej aktualizacji udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł z 5,2068% do 6,0335%, co odpowiadało wzrostowi kwoty udziałów z 563.636,5 tys. EUR do 653.126,8 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. W wyniku wyżej wymienionej aktualizacji klucza subskrypcji kapitału EBC związanej z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wzrosła w 2020 r. z 21.136,4 tys. EUR do 24.492,3 tys. EUR. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 628.634,5 tys. EUR.

- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych (*Bank for International Settlements - BIS*)

Na 31.12.2020 i 31.12.2019 NBP posiadał 8.000 akcji przekładających się na tę samą liczbę głosów. Opłacono 25% wartości nominalnej akcji (wartość nominalna jednej akcji wynosi 5,0 tys. SDR), co wynosi 10.000,0 tys. SDR. Udział NBP w kapitale udziałowym BIS stanowi 1,41%.

- udziały w S.W.I.F.T. (*The Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication*)

Na 31.12.2020 i 31.12.2019 NBP posiadał 53 udziały (w wysokości 158,5 tys. EUR), co stanowi mniej niż 0,05% ogólnej liczby udziałów.

⁷ Wartość kapitału subskrybowanego EBC nie uległa zmianie w wyniku wycofania Banku Anglii z ESBC i wynosi 10.825.007,1 tys. EUR. Udział Banku Anglii w kapitale subskrybowanym EBC, który na dzień 31.12.2019 wynosił 14,3374%, został alokowany pomiędzy pozostałe banki centralne ESBC.

Nota 3.4 Inne pozostałe aktywa

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Środki obrotowe, w tym	27 555,3	33 794,2	-6 238,9
- metale szlachetne	26 505,9	30 457,1	-3 951,2
- wartości kolekcjonerskie nieobiegowe	364,7	2 781,1	-2 416,4
- inne	684,7	556,0	128,7
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej, w tym	89 773,3	107 027,3	-17 254,0
- pożyczki udzielone pracownikom, w tym	22 784,1	22 149,3	634,8
• pożyczki udzielone z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	12 266,3	12 220,1	46,2
- inne kredyty	66 989,2	84 878,0	-17 888,8
Inne należności, w tym	29 710,3	22 868,4	6 841,9
- publicznoprawne	0,2	226,0	-225,8
- od odbiorców i dostawców	15 574,8	10 393,1	5 181,7
- inne	14 135,3	12 249,3	1 886,0
Środki pieniężne Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	6 420,9	4 761,7	1 659,2
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	15 068,4	5 645,4	9 423,0
Razem	168 528,2	174 096,9	-5 568,7

Spadek pozycji *Inne kredyty*, obejmującej należność z tytułu udzielonego przez NBP w 2015 r. kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP, był wynikiem spłat wierzytelności z umów kredytowych przelanych na rzecz NBP jako zabezpieczenie tego kredytu (por. Rozdział 7.1.1.2.3).

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych. Wzrost pozycji jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku (por. Nota 10.1) oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem zakupu/sprzedazy w transakcji.

Nota 4 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

▪ Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres używania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych ustalony na dzień 31 grudnia 2020 r.

Środki trwałe	Okresy używania (w miesiącach)
Grunty, dzieła sztuki	nieograniczony
Budynki i lokale	480 lub 780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia i inne wyposażenie	36-300 ¹
Środki transportu	72-180
Wartości niematerialne i prawne	Okresy używania (w miesiącach)
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120
Prawa autorskie, prawa do wynalazków, znaków towarowych, wzorów użytkowych i przemysłowych	120

¹ Okres 300 miesięcy dotyczy pozostałych turbozespołów i zespołów prądotwórczych, w tym agregatów lub zespołów prądotwórczych prądu przemiennego o napięciu poniżej 1000 V, a także urządzeń i aparatury energii elektrycznej, w tym: urządzeń rozdzielczych prądu zmiennego, urządzeń nastawczych prądu zmiennego i stałego, aparatury prądu zmiennego, stacji transformatorowych stałych i mobilnych, urządzeń i aparatury rozdzielczej prądu stałego, aparatury prądu stałego oraz transformatorów.

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy używania.

Okresy używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegają weryfikacji w każdym roku obrotowym.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł, dokonuje się jednorazowo

na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku oddano do używania, w kwocie równej wartości początkowej.

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne podlegają okresowemu przeglądowi (nie rzadziej niż na dzień bilansowy) w celu weryfikacji, czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby dokonania (zwiększenia) odpisu z tytułu utraty wartości lub czy ustały przyczyny utraty wartości, które wymagałyby odwrócenia (zmniejszenia) odpisu z tytułu utraty wartości.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

- **Aktywa z tytułu leasingu**

Aktywa z tytułu leasingu obejmują prawa do użytkowania aktywów będących przedmiotem leasingu (z wyłączeniem wartości niematerialnych i prawnych), w tym również prawa wieczystego użytkowania gruntów. Aktywa z tytułu leasingu ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według kosztu obejmującego w szczególności:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu (por. Nota 6),
- opłaty leasingowe zapłacone w dniu rozpoczęcia leasingu lub przed tym dniem, pomniejszone o otrzymane zachęty leasingowe,
- początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez NBP.

Od wartości składnika aktywów z tytułu leasingu dokonuje się odpisów amortyzacyjnych przez okres leasingu lub okres używania składnika aktywów, jeśli jest on krótszy, metodą liniową, począwszy od miesiąca, w którym ujęto składnik aktywów.

Na dzień bilansowy wartość aktywów z tytułu leasingu wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o korektę wynikającą z aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu (por. Nota 6.7) oraz pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

W przypadku zmiany warunków leasingu odpowiednio koryguje się wartość aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu (por. Nota 6).

Opłaty dotyczące leasingu krótkoterminowego (tj. gdy okres leasingu jest nie dłuższy niż 12 miesięcy oraz nie przewiduje się zakupu bazowego składnika aktywów) lub leasingu niskocennego (tj. o wartości bazowego składnika aktywów poniżej 10,0 tys. zł) nie są rozliczane według powyższych zasad i ujmowane są jako koszt w trakcie okresu leasingu.

w złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Środki trwałe	732 938,5	794 217,3	-61 278,8
Aktywa z tytułu leasingu*	185 954,0	0,0	185 954,0
Wartości niematerialne i prawne	112 648,6	103 809,1	8 839,5
Razem	1 031 541,1	898 026,4	133 514,7

* Por. Rozdział 3.

Zmiana stanu środków trwałych, aktywów z tytułu leasingu oraz wartości niematerialnych i prawnych w 2020 roku <i>(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować) w tys. złotych</i>	Środki trwałe			Aktywa z tytułu leasingu			Wartości niematerialne i prawne				
	Grunty, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Prawa wieczystego użytkowania gruntu	Pozostałe aktywa z tytułu leasingu	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	932 621,8	651 584,4	26 320,0	1 610 526,1	175 983,5	11 390,3	187 373,8	470 580,4	18 965,9	4 145,4	493 691,8
Zwiększenia	17 341,3	39 970,2	33 567,3	90 878,8	0,0	8 150,7	8 150,7	33 444,4	1 073,2	27 639,3	62 356,9
Zmniejszenia	-20,4	-9 669,8	-38 481,0	-48 171,2	0,0	-2 289,3	-2 289,3	-38 431,3	-120,6	-30 534,7	-69 086,6
Wartość brutto na koniec okresu	949 942,7	681 884,8	21 406,2	1 653 233,7	175 983,5	17 251,6	193 235,2	465 593,5	19 918,5	1 450,0	486 962,1
<i>w tym całkowicie umorzone</i>	1 547,2	249 804,4	0,0	251 351,6	0,0	0,0	0,0	123 637,7	2 952,1	0,0	126 589,8
Umorzenie na początek okresu	-410 162,0	-461 525,3	0,0	-871 687,3	0,0	0,0	0,0	-381 816,0	-8 057,7	0,0	-389 873,7
Zwiększenia	-13 144,4	-43 837,4	0,0	-56 975,8	-2 542,7	-7 027,8	-9 570,5	-21 547,1	-1 397,5	0,0	-22 944,6
Zmniejszenia	190	9 096,1	0,0	9 115,1	0,0	2 289,3	2 289,3	36 392,4	121,3	0,0	38 513,7
Umorzenie na koniec okresu	-423 287,3	-486 266,7	0,0	-919 546,0	-2 542,7	-4 738,5	-7 281,2	-364 970,7	-9 333,9	0,0	-374 304,6
Odписy aktualizujące na początek okresu	-272,9	-474,3	0,0	-747,2	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Zwiększenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odписy aktualizujące na koniec okresu	-272,9	-474,3	0,0	-747,2	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Wartość netto na koniec okresu	526 382,4	185 149,8	21 406,2	732 938,5	173 440,9	12 513,1	185 954,0	100 613,9	10 584,6	1 450,0	112 648,6

Zmiana stanu środków trwałych, aktywów z tytułu leasingu oraz wartości niematerialnych i prawnych w 2019 roku <i>(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować) w tys. złotych</i>	Środki trwałe			Aktywa z tytułu leasingu			Wartości niematerialne i prawne				
	Grunty, PWUG*, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Prawa wieczystego użytkowania gruntu	Pozostałe aktywa z tytułu leasingu	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	1 014 908,1	653 848,5	12 059,8	1 680 816,4	0,0	0,0	0,0	464 017,2	15 429,4	4 386,0	483 832,6
Zwiększenia	3 618,1	36 968,3	37 887,7	78 174,1	0,0	0,0	0,0	20 636,6	3 763,0	20 424,0	44 823,6
Zmniejszenia	-278,6	-39 232,5	-23 327,5	-62 838,6	0,0	0,0	0,0	-14 073,3	-226,4	-20 664,6	-34 964,4
Wartość brutto na koniec okresu	1 018 247,6	651 584,4	26 320,0	1 696 152,0	0,0	0,0	0,0	470 580,4	18 965,9	4 145,4	493 691,8
<i>w tym całkowicie umorzone</i>	2 423,2	233 842,8	0,0	236 266,0	0,0	0,0	0,0	136 359,6	2 370,4	0,0	140 730,0
Umorzenie na początek okresu	-425 840,9	-451 634,8	0,0	-877 475,7	0,0	0,0	0,0	-372 838,4	-7 061,3	0,0	-379 899,7
Zwiększenia	-14 089,9	-48 319,2	0,0	-62 419,1	0,0	0,0	0,0	-23 047,5	-1 222,8	0,0	-24 270,3
Zmniejszenia	278,6	38 428,7	0,0	38 707,4	0,0	0,0	0,0	14 069,8	226,4	0,0	14 296,3
Umorzenie na koniec okresu	-439 662,1	-461 525,3	0,0	-901 187,5	0,0	0,0	0,0	-381 816,0	-8 057,7	0,0	-389 873,7
Odписы aktualizujące na początek okresu	-272,9	-321,1	0,0	-594,0	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Zwiększenia	0,0	-158,2	0,0	-158,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	5,1	0,0	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odписы aktualizujące na koniec okresu	-272,9	-474,3	0,0	-747,2	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Wartość netto na koniec okresu	578 312,6	189 584,7	26 320,0	794 217,3	0,0	0,0	0,0	88 755,5	10 908,2	4 145,4	103 809,1

* Na 31.12.2019 wartość netto praw wieczystego użytkowania gruntu (PWUG) wynosiła 56,125,7 tys. zł przy umorzeniu w kwocie 29,500,2 tys. zł - por. Rozdział 3.

Nota 5 Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych uprawnionych podmiotów,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Banknoty krajowe w obiegu	316 074 943,6	233 384 973,1	82 689 970,5
Monety krajowe w obiegu	5 725 722,3	5 392 274,9	333 447,4
Razem	321 800 665,9	238 777 248,0	83 023 417,9

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość nominalna na 31.12.2020 wyniosła 304.515,9 tys. zł w porównaniu z 297.749,1 tys. zł na 31.12.2019. Wzrost pozycji wynikał ze zwiększenia zapotrzebowania rynku na pieniądz gotówkowy, będącego skutkiem wzrostu znaczenia tezauryzacyjnej i przezornościowej funkcji gotówki w warunkach COVID-19, a także spadku oprocentowania depozytów w bankach (niższy koszt utraconych korzyści).

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2020 r. wyniósł 287.577,3 mln zł w porównaniu z 228.433,1 mln zł w 2019 r.

Nota 6 Pozostałe zobowiązania finansowe

▪ Rachunki bieżące, lokaty terminowe prowadzone przez NBP

Zobowiązania z tytułu sald na rachunkach bieżących oraz rachunkach lokat terminowych prowadzonych przez NBP ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w wartości nominalnej. Na dzień bilansowy zobowiązania te wycenia się w wartości wymagającej zapłaty.

▪ Wyemitowane dłużne papiery wartościowe

Wyemitowane dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP oraz wycenia na dzień bilansowy w wartości nominalnej (por. Nota 8).

▪ Lokaty repo

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie,

po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej.

Na dzień bilansowy transakcje z przyrzeczeniem odkupu wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty.

- **Zobowiązania z tytułu leasingu**

Zobowiązanie z tytułu leasingu ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według zdyskontowanej wartości pozostających do zapłaty opłat leasingowych. Dla opłat z tytułu praw wieczystego użytkowania gruntu jako stopę dyskonta przyszłych opłat z tytułu leasingu stosuje się stopę oprocentowania długoterminowych obligacji skarbowych oferowanych w sprzedaży hurtowej, ustaloną na dzień ujęcia w księgach rachunkowych NBP. Dla pozostałych zobowiązań leasingowych jako stopę dyskonta stosuje się stopę referencyjną NBP obowiązującą na dzień ich ujęcia w księgach rachunkowych NBP.

Na dzień bilansowy wartość zobowiązań z tytułu leasingu aktualizuje się o wartość odsetek naliczonych według przyjętej stopy dyskonta oraz zapłacone opłaty leasingowe.

W przypadku zmiany warunków leasingu odpowiednio koryguje się wartość zobowiązań i aktywów z tytułu leasingu (por. Nota 4).

- **Pozostałe zobowiązania finansowe**

Pozostałe zobowiązania finansowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w wartości nominalnej. Na dzień bilansowy zobowiązania te wycenia się w wartości wymagającej zapłaty.

- **Zobowiązania finansowe w walutach obcych**

Po dokonaniu wyceny zobowiązań finansowych w walutach obcych według zasad przedstawionych powyżej, salda przelicza się na walutę krajową przy zastosowaniu kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy.

Nota 6.1 Zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych), w tym		30 351 413,3	50 655 941,5	-20 304 528,2
- rachunki bieżące banków oraz KSKOK		30 010 468,9	49 866 531,5	-19 856 062,6
- rachunki rezerw obowiązkowych banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP		340 944,4	789 410,0	-448 465,6
Depozyty na koniec dnia, w tym		32 278 000,0	14 754 416,1	17 523 583,9
- naliczone odsetki		0,0	202,1	-202,1
Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	P.2	62 629 413,3	65 410 357,6	-2 780 944,3
Bony pieniężne NBP wyemitowane w ramach operacji podstawowych		127 767 680,0	64 985 650,0	62 782 030,0
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	P.4	127 767 680,0	64 985 650,0	62 782 030,0
Razem		190 397 093,3	130 396 007,6	60 001 085,7

Nota obejmuje zobowiązania z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej.

Wartość środków pieniężnych utrzymywanych przez banki oraz KSKOK⁸ w NBP z tytułu rezerwy obowiązkowej jest uzależniona od kształtowania się podstawy naliczania rezerwy obowiązkowej oraz obowiązującej stopy rezerwy obowiązkowej. Rezerwa obowiązkowa jest wielkością uśrednioną w okresie jej utrzymywania.

Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej obejmują głównie zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu emisji przez NBP bonów pieniężnych w ramach podstawowych⁹ i dostrajających¹⁰ operacji otwartego rynku, których celem jest absorpcja płynności.¹¹

Środki rezerwy obowiązkowej oraz depozyty na koniec dnia podlegają oprocentowaniu, natomiast bony pieniężne są emitowane z dyskontem (por. Nota 8). Na 31.12.2020 i 31.12.2019 stopy procentowe będące podstawą oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, depozytów na koniec dnia oraz ustalenia dyskonta bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku kształtowały się następująco:

⁸ Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe utrzymują rezerwę obowiązkową na rachunku KSKOK (Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej).

⁹ Zarówno w 2020 r., jak i w 2019 r., okresy zapadalności operacji podstawowych wynosiły 6, 7 i 8 dni.

¹⁰ W 2020 r. okresy zapadalności operacji dostrajających wynosiły 1, 2, 3 i 4 dni (w 2019 r. 1, 2 i 3 dni).

¹¹ Zgodnie z uchwałą nr 30/2003 Zarządu NBP z dnia 12 września 2003 r. w sprawie emitowania bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP Nr 15, poz. 24, z późn. zm.) nabywcami bonów pieniężnych mogą być banki krajowe, oddziały banków zagranicznych i oddziały instytucji kredytowych, Bankowy Fundusz Gwarancyjny oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa.

%	31.12.2020	31.12.2019
Rezerwa obowiązkowa*	0,10	0,50
Depozyt na koniec dnia**	0,00	0,50
Bony pieniężne***	0,10	1,50

* Wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej.

** Stopa depozytowa NBP.

*** Stopa referencyjna NBP.

Wzrost ogółu zobowiązań NBP z tytułu operacji polityki pieniężnej o 60.001.085,7 tys. zł na 31.12.2020 w porównaniu do 31.12.2019 był przede wszystkim rezultatem:

- operacji własnych NBP, w tym skupu przez NBP dłużnych papierów wartościowych w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (por. Nota 3.2),
- skupu napływających do NBP walut obcych z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP (por. Nota 3.1, Nota 6.5 oraz Nota 6.6),

przy jednoczesnym zmniejszeniu pozycji z tytułu:

- przyrostu pieniądza gotówkowego w obiegu w 2020 r. (por. Nota 5).

Sposób lokowania posiadanych w NBP środków pieniężnych pomiędzy zakupem bonów pieniężnych NBP, złożeniem depozytu na koniec dnia lub pozostawieniem środków na rachunku bieżącym w NBP jest wynikiem indywidualnych decyzji banków.

Nota 6.2 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rozrachunki w krajowych systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A., w tym	444 908,2	383 523,3	61 384,9
- w systemie Elixir	84 561,7	120 892,1	-36 330,4
- w systemie Express Elixir	360 346,5	262 631,2	97 715,3
Zobowiązania z tytułu zastępczej obsługi kasowej	0,0	1 818,9	-1 818,9
Razem	444 908,2	385 342,2	59 566,0

Pozycja obejmuje głównie zobowiązania wobec banków z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną, które dotyczą rozliczeń w systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.

Nota 6.3 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Zobowiązania wobec sektora rządowego, w tym	23 852 886,1	9 326 302,8	14 526 583,3
- rachunki budżetu państwa	6 017 708,9	5 199 873,9	817 835,0
- rachunki funduszy zabezpieczenia społecznego	17 534 326,2	4 058 661,0	13 475 665,2
- rachunki pozostałych podmiotów sektora rządowego	300 825,0	67 750,6	233 074,4
- inne zobowiązania wobec sektora rządowego	26,0	17,3	8,7
Pozostałe zobowiązania	1 006 834,9	20 433,0	986 401,9
Razem	24 859 721,0	9 346 735,8	15 512 985,2

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla podmiotów sektora rządowego oraz niemonetarnych instytucji finansowych.

Nota 6.4 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rachunki międzynarodowych organizacji finansowych i banków centralnych, w tym	343 796,4	9 379,0	334 417,4
- Rachunek nr 2 MFW	21 066,0	89,5	20 976,5
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	1 852 360,3	2 256 750,9	-404 390,6
Razem	2 196 156,7	2 266 129,9	-69 973,2

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. Rachunek nr 2) – por. Nota 12.1.

Nota 6.5 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rachunki budżetu państwa	42 867 098,8	16 267 552,3	26 599 546,5
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	2 857 108,2	3 507 913,5	-650 805,3
Pozostałe zobowiązania	538 566,2	2 580 751,7	-2 042 185,5
Razem	46 262 773,2	22 356 217,5	23 906 555,7
w tym różnice z wyceny kursowej	2 180 657,8	137 270,4	2 043 387,4

W pozycji *Pozostałe zobowiązania* są ujmowane zobowiązania w walutach obcych z tytułu zleceń płatniczych posiadaczy rachunków w NBP będących w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy. Spadek pozycji wynikał z niższej wartości nierozliczonych zleceń posiadaczy rachunków.

Nota 6.6 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Lokaty repo	45 222 015,4	42 919 855,6	2 302 159,8
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	130 498,1	745 834,1	-615 336,0
Pozostałe zobowiązania	13,4	0,0	13,4
Razem	45 352 526,9	43 665 689,7	1 686 837,2
w tym różnice z wyceny kursowej	1 409 114,7	1 448 909,7	-39 795,0

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty repo) zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami reverse repo (por. Nota 3.1).

Poniżej przedstawiono lokaty repo w podziale na waluty obce.

w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NZD
31.12.2020	4 409 614,4	1 157 171,5	3 775 008,6	897 212,0	492 182,8
31.12.2019	6 982 119,4	493 665,6	2 593 794,5	503 356,2	0,0
Zmiana	-2 572 505,0	663 505,9	1 181 214,1	393 855,8	492 182,8

Nota 6.7 Inne pozostałe pasywa

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Zobowiązania z tytułu leasingu	188 057,2	0,0	188 057,2
Inne zobowiązania, w tym	61 007,3	44 804,2	16 203,1
- publicznoprawne	19 041,1	17 774,4	1 266,7
- wobec dostawców	25 512,6	18 326,6	7 186,0
- inne	16 453,6	8 703,2	7 750,4
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	18 686,9	16 981,0	1 705,9
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	371 946,1	10 032,9	361 913,2
Razem	639 697,5	71 818,1	567 879,4

Zobowiązania z tytułu leasingu stanowią bieżącą (zdyskontowaną) wartość pozostających do zapłaty opłat leasingowych. Dotyczą one głównie prawa wieczystego użytkowania gruntów (por. Rozdział 3 oraz Nota 4 i Nota 11).

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 9.1).

Nota 7 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią, by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie, jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia, aby pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości albo w części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	171 187,2	156 899,5	14 287,7
Pozostałe rezerwy	8 382,4	8 729,3	-346,9
Razem	179 569,6	165 628,8	13 940,8

Zmianę rezerw w 2020 i 2019 r. w podziale na poszczególne tytuły przedstawiają poniższe tabele (por. też Nota 15).

w tys. złotych	01.01.2020	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2020
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	156 899,5	28 986,6	-14 081,8	-617,1	171 187,2
- z tytułu odpraw emerytalnych	81 228,6	18 281,2	-6 143,5	0,0	93 366,3
- z tytułu odpraw rentowych	2 021,0	280,0	-132,1	0,0	2 168,9
- z tytułu nagród jubileuszowych	57 276,4	10 362,5	-7 629,1	0,0	60 009,8
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	15 530,5	0,0	-144,2	-578,1	14 808,2
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	843,0	62,9	-32,9	-39,0	834,0
Pozostałe, w tym	8 729,3	319,5	-664,6	-1,8	8 382,4
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	8 671,6	319,5	-664,6	-1,2	8 325,3
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	57,7	0,0	0,0	-0,6	57,1
Razem	165 628,8	29 306,1	-14 746,4	-618,9	179 569,6

w tys. złotych	01.01.2019	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2019
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	137 035,1	33 388,6	-13 501,5	-22,7	156 899,5
- z tytułu odpraw emerytalnych	70 177,2	15 168,1	-4 116,7	0,0	81 228,6
- z tytułu odpraw rentowych	1 810,1	268,1	-57,2	0,0	2 021,0
- z tytułu nagród jubileuszowych	51 844,2	14 259,8	-8 827,6	0,0	57 276,4
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	12 093,6	3 522,0	-85,1	0,0	15 530,5
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	1 110,0	170,6	-414,9	-22,7	843,0
Pozostałe, w tym	8 333,2	399,7	0,0	-3,6	8 729,3
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	8 276,0	399,2	0,0	-3,6	8 671,6
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	57,2	0,5	0,0	0,0	57,7
Razem	145 368,3	33 788,3	-13 501,5	-26,3	165 628,8

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe

Dyskonto od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się w aktywach jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego (jako koszty dyskonta) w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, według metody liniowej (por. Nota 6.1).

Koszty i przychody dotyczące przyszłych okresów ujmuje się w księgach rachunkowych NBP odpowiednio jako składnik aktywów i pasywów.

Poniesione koszty dotyczące danego roku obrotowego, dla których nie określono kwoty lub terminu płatności, ujmuje się w księgach rachunkowych NBP jako składnik pasywów w wartości oszacowanej.

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Rozliczenia międzyokresowe kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP*		2 459,5	5 421,6	-2 962,1
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług		34 803,8	25 878,2	8 925,6
Razem aktywa (Rozliczenia międzyokresowe kosztów)	A.10.4	37 263,3	31 299,8	5 963,5
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów		88 597,8	84 282,3	4 315,5
Rozliczenia międzyokresowe przychodów		1 538,1	60 020,4	-58 482,3
Razem pasywa (Rozliczenia międzyokresowe)	P.11.2	90 135,9	144 302,7	-54 166,8

* Por. Nota 6.1.

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług dotyczą głównie wydatków związanych z gospodarką własną NBP (przede wszystkim z tytułu opłat za usługi informatyczne na rzecz NBP).

Saldo rozliczeń międzyokresowych przychodów na 31.12.2019 dotyczyło głównie wartości otrzymanych nieodpłatnie w ubiegłych latach środków trwałych. Spadek salda związany był głównie ze zmianą klasyfikacji praw wieczystego użytkowania gruntu (por. Rozdział 3 oraz Nota 4 i Nota 6.7).

Nota 9 Kapitały własne

Do składników kapitału, zgodnie z praktyką przyjętą wśród banków centralnych ESBC, NBP kwalifikuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP,
- rachunek rewaluacyjny złota,
- dodatnie różnice z wyceny zasobu złota, kursowej walut obcych i cenowej,
- stratę z lat ubiegłych,
- część zysku roku bieżącego pozostającą w NBP (to jest 5%), która zostanie przeznaczona na zwiększenie funduszu rezerwowego.

- **Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota, kursowej walut obcych i cenowej**

Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota przeliczoną na złote.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (*forward transactions in securities*) są ustalane poprzez porównanie ceny ustalonej w umowie, zdyskontowanej na dzień rozliczenia transakcji bieżącej (*spot*), z niższą (w przypadku transakcji terminowej sprzedaży) albo wyższą (w przypadku transakcji terminowej zakupu) średnią ceną rynkową dłużnych papierów wartościowych z dnia wyceny.

Wartość różnic z wyceny zasobu złota, zasobów poszczególnych walut obcych i dłużnych papierów wartościowych ustala się oddzielnie, nie kompensując ze sobą wartości różnych co do rodzaju składników.

- **Rachunek rewaluacyjny złota**

Rachunek rewaluacyjny złota to nadwyżka przychodów niezrealizowanych nad kosztami niezrealizowanymi z przeliczenia złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości, powstała przed 1 stycznia 2004 r.

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

- **Rezerwa kursowa**

Rezerwę szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 7.1.4.).

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (Value at Risk – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem, nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym.

Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, oszacowane na podstawie analizy ich rozkładu. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy kursowej.

Rezerwę tworzy się i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym roku obrotowego. Tworzenie rezerwy nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku obrotowego.

Rezerwę rozwiązuje się – zaliczając ją do przychodów – na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych, powiększonych o nadwyżkę kosztów nad przychodami ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych, w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę utworzonej rezerwy w stosunku do wartości oszacowanej rozwiązuje się na dobro przychodów.

w tys. złotych	P.14 Fundusze i rezerwy			P.13 Różnice z wyceny		P.15 Wynik finansowy		Razem
	Fundusz podstawowy	Fundusz rezerwowy	Rezerwa kursowa	Rachunek rewaluacyjny złota	Różnice z wyceny*	Strata z lat ubiegłych	Wynik finansowy roku bieżącego	
Stan na 31.12.2018	1 500 000,0	0,0	3 874 387,4	1 618 023,2	25 575 147,1	-11 865 363,4	0,0	20 702 194,3
Zmiana wyceny złota, kursowej i cenowej					3 300 960,3			3 300 960,3
Utworzenie rezerwy kursowej			2 811 929,9					2 811 929,9
Wynik finansowy roku bieżącego							7 828 502,5	7 828 502,5
Stan na 31.12.2019	1 500 000,0	0,0	6 686 317,3	1 618 023,2	28 876 107,4	-11 865 363,4	7 828 502,5	34 643 587,0
Wpłata z zysku do budżetu państwa							-7 437 077,4	-7 437 077,4
Odpis z zysku na fundusz rezerwowy		391 425,1					-391 425,1	0,0
Zmiana wyceny złota, kursowej i cenowej					15 246 225,5			15 246 225,5
Utworzenie rezerwy kursowej			3 164 602,0					3 164 602,0
Wynik finansowy roku bieżącego							9 344 061,5	9 344 061,5
Stan na 31.12.2020	1 500 000,0	391 425,1	9 850 919,3	1 618 023,2	44 122 332,9	-11 865 363,4	9 344 061,5	54 961 398,6
Wpłata z zysku do budżetu państwa							-8 876 858,4	-8 876 858,4
Odpis z zysku na fundusz rezerwowy		467 203,1					-467 203,1	0,0
Stan po podziale wyniku finansowego**	1 500 000,0	858 628,2	9 850 919,3	1 618 023,2	44 122 332,9	-11 865 363,4	0,0	46 084 540,2

* Różnice z wyceny dotyczą dodatnich różnic z wyceny zasobu złota, wyceny kursowej walut obcych oraz wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych i instrumentów finansowych pozabilansowych (por. Nota 9.1)

** Wynik finansowy roku bieżącego, po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów, podlega podziałowi na odpis z zysku na fundusz rezerwowy oraz wpłatę z zysku do budżetu państwa.

Nota 9.1 Różnice z wyceny

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota	27 525 036,9	17 794 911,6	9 730 125,3
Dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych	12 729 143,9	9 019 122,4	3 710 021,5
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	3 868 152,1	2 062 073,4	1 806 078,7
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	3 868 152,1	2 061 214,8	1 806 937,3
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	858,6	-858,6
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0
Razem	45 740 356,1	30 494 130,6	15 246 225,5

Średnie koszty zasobu walut obcych i złota oraz kursy średnie NBP i średnia cena rynkowa złota

w złotych	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2020		31.12.2019	
USD	3,7354	3,7584	3,6517	3,7977
EUR	4,3906	4,6148	4,2588	4,2585
GBP	4,9275	5,1327	4,8319	4,9971
AUD	2,6837	2,8950	2,6600	2,6624
NOK	0,4148	0,4400	0,4340	0,4320
NZD	2,5552	2,7132	2,5106	2,5567
SDR	5,5335	5,4632	5,5365	5,2630
uncja złota*	3 363,4973	7 107,5102	3 363,2276	5 783,8971

* Cena uncji złota w USD wynosiła odpowiednio: 1.891,10 USD na 31.12.2020 oraz 1.523,00 USD na 31.12.2019.

- **Dotądnie różnice z wyceny kursowej walut obcych**

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
USD	1 377 723,8	7 215 159,5	-5 837 435,7
EUR	4 301 254,9	0,0	4 301 254,9
GBP	2 120 771,6	1 495 388,6	625 383,0
AUD	2 599 836,7	27 163,9	2 572 672,8
NOK	1 536 138,4	0,0	1 536 138,4
NZD	789 091,0	200 522,3	588 568,7
SDR	2 506,5	80 618,1	-78 111,6
Pozostałe	1 821,0	270,0	1 551,0
Razem	12 729 143,9	9 019 122,4	3 710 021,5

- **Dotądnie różnice z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych**

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	2 283 063,6	788 135,0	1 494 928,6
Papiery wartościowe w EUR	273 597,1	195 235,2	78 361,9
Papiery wartościowe w GBP	424 298,7	248 152,7	176 146,0
Papiery wartościowe w AUD	370 358,5	502 012,8	-131 654,3
Papiery wartościowe w NOK	200 971,3	68 874,1	132 097,2
Papiery wartościowe w NZD	315 862,9	258 805,0	57 057,9
Razem	3 868 152,1	2 061 214,8	1 806 937,3

- **Dotatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych**

Dotatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych na 31.12.2019 dotyczyły transakcji terminowych sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w AUD (por. Nota 10 i Nota 10.2).

- **Rachunek rewaluacyjny złota**

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2020:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP, podobnie jak na 31.12.2019, nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota.

Nota 9.2 Rezerwa kursowa

Na 31.12.2020 oszacowanie rezerwy kursowej (równe wartości zagrożonej pomniejszonej o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych) wyniosło 63.641.590,1 tys. zł (22.783.369,8 tys. zł na 31.12.2019). Na mocy uchwały nr 6/2019 RPP na 31.12.2020 uzupełniono rezerwę o kwotę 3.164.602,0 tys. zł (2.811.929,9 tys. zł na 31.12.2019), to jest w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym roku obrotowego (por. Nota 12.1, Nota 12.2 i Nota 12.3). Na 31.12.2020 rezerwa kursowa wyniosła 9.850.919,3 tys. zł (6.686.317,3 tys. zł na 31.12.2019).

Nota 9.3 Wynik finansowy

- **Wynik finansowy roku bieżącego**

Wynik finansowy NBP za 2020 r. wyniósł 9.344.061,5 tys. zł.

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP, zysk NBP podlega podziałowi (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku) – 467.203,1 tys. zł,
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa – 8.876.858,4 tys. zł.

- **Strata z lat ubiegłych**

Niepokryta strata z lat ubiegłych w kwocie 11.865.363,4 tys. zł jest efektem poniesienia przez NBP strat:

- za 2007 r. w wysokości 12.427.261,7 tys. zł,
- za 2017 r. w wysokości 2.524.935,6 tys. zł

oraz jej częściowego pokrycia środkami z funduszu rezerwowego:

- w 2008 r. – w kwocie 969.350,0 tys. zł,
- w 2015 r. – w kwocie 250.000,0 tys. zł,
- w 2016 r. – w kwocie 400.000,0 tys. zł,
- w 2018 r. – w kwocie 1.467.483,8 tys. zł.

Nota 10 Pozycje pozabilansowe

▪ Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za walutę obcą lub krajową ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia według wartości waluty kwotowanej w transakcji, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych NBP.

Efekty wyrównania do średniego kosztu zasobu waluty obcej oraz różnice z wyceny kursowej dla transakcji w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych prezentowane są w bilansie NBP według salda wyrównania i wyceny tych transakcji, określonych odrębnie dla każdej waluty obcej – różnice dodatnie w aktywach, różnice ujemne w pasywach.

▪ Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej (*forward transactions in securities*) ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny, poprzez porównanie ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych lub stawki krzywej rentowności (w przypadku braku dostępności cen) z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień rozliczenia transakcji bieżącej (*spot*). Do dodatnich i ujemnych różnic z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

Różnice z wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych prezentowane są w bilansie NBP - różnice dodatnie w aktywach, a różnice ujemne w pasywach.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

▪ Kontrakty futures

Kontrakty futures ujmują się na kontach pozabilansowych, od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia, w wartości nominalnej zakupionego lub sprzedanego instrumentu bazowego.

W przypadku, gdy w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej ma miejsce rzeczywista dostawa instrumentu bazowego, jego zakup lub sprzedaż ujmują się według ceny rynkowej.

Zestawienie dodatnich i ujemnych różnic z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych przedstawiono poniżej (por. Nota 9.1 i Nota 12.2).

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny kursowej		444 371,2	9 639,3	434 731,9
- Różnice z wyceny transakcji bieżących w walutach obcych		444 371,2	9 639,3	434 731,9
Dodatnie różnice z wyceny cenowej		0,0	858,6	-858,6
- Różnice z wyceny transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych		0,0	858,6	-858,6
Razem aktywa (Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych)	A.10.3	444 371,2	10 497,9	433 873,3
Ujemne różnice z wyceny kursowej		0,0	6 356,5	-6 356,5
- Różnice z wyceny transakcji bieżących w walutach obcych		0,0	6 356,5	-6 356,5
Ujemne różnice z wyceny cenowej		111,8	0,0	111,8
- Różnice z wyceny transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych		111,8	0,0	111,8
Razem pasywa (Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych)	P.11.1	111,8	6 356,5	-6 244,7

Nota 10.1 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	-	31 352 880,3	438 772,9	30 914 107,4
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	-	31 352 880,3	438 772,9	30 914 107,4
Dodatnie różnice wyrównania do średniego kosztu zasobu	A.10.5	15 068,4	5 645,4	9 423,0
Ujemne różnice wyrównania do średniego kosztu zasobu	P.11.3	371 946,1	10 032,9	361 913,2
Dodatnie różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących	A.10.3	444 371,2	9 639,3	434 731,9
Ujemne różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących	P.11.1	0,0	6 356,5	-6 356,5

Wzrost pozycji pozabilansowych wynikał z wyższego wolumenu zawartych przez NBP transakcji bieżących.

Zmiana różnic wyrównania do średniego kosztu zasobu transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem zakupu/sprzedaży tych transakcji.

Zmiana różnic z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem średnim NBP.

Nota 10.2 Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych, w tym		3 025 403,6	715 747,3	2 309 656,3
- papiery wartościowe w AUD		0,0	715 747,3	-715 747,3
- papiery wartościowe w USD		3 025 403,6	0,0	3 025 403,6
Dodatnie różnice z wyceny cenowej	A.10.3	0,0	858,6	-858,6
Ujemne różnice z wyceny cenowej	P.11.1	111,8	0,0	111,8

Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych są wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi.

Zmiana różnic z wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku oraz różnicy między ceną rynkową tych papierów a ich ceną ustaloną w umowie.

Nota 10.3 Kontrakty futures

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
Zakupione kontrakty futures (bond futures), w tym	0,0	8 315 511,7	-8 315 511,7
- bond futures w USD	0,0	4 950 243,2	-4 950 243,2
- bond futures w EUR	0,0	1 468 441,4	-1 468 441,4
- bond futures w GBP	0,0	1 376 491,0	-1 376 491,0
- bond futures w AUD	0,0	520 336,1	-520 336,1
Zakupione kontrakty futures (depo futures), w tym	4 946 000,0	7 472 725,0	-2 526 725,0
- depo futures w GBP	4 946 000,0	7 472 725,0	-2 526 725,0
Sprzedane kontrakty futures (depo futures), w tym	4 946 000,0	5 041 400,0	-95 400,0
- depo futures w GBP	4 946 000,0	5 041 400,0	-95 400,0

Kontrakty futures są wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi (por. Nota 3.1).

Nota 11 Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii

Dyskonto i premię od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu.

Dyskonto od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, według metody liniowej.

Odsetki od aktywów i zobowiązań finansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej, z wyjątkiem odsetek:

- należnych z tytułu nieutrzymania rezerwy obowiązkowej, które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty,
- do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej, które zalicza się do wyniku finansowego w kwotach naliczonych na koniec każdego miesiąca,
- od środków na rachunkach bieżących w innych bankach, które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty,
- od depozytów zabezpieczających wykonanie kontraktów futures, które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty,
- od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, w tym od zobowiązań z tytułu leasingu, które są ujmowane na koniec miesiąca.

Odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 1 i 3.1).

Naliczone odsetki, dyskonto i premie w walutach obcych przelicza się na walutę krajową według obowiązującego kursu średniego.

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	Zmiana
Instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych, w tym	6 544 787,8	8 272 055,7	-3 855 175,6	-3 482 507,9	2 689 612,2	4 789 547,8	-2 099 935,6
- dłużne papiery wartościowe*	6 325 338,5	7 634 903,1	-3 610 156,2	-3 058 595,6	2 715 182,3	4 576 307,5	-1 861 125,2
- lokaty terminowe**	101 152,8	282 342,0	-147 342,3	-96 850,3	-46 189,5	185 491,7	-231 681,2
- lokaty reverse repo**	113 095,2	350 776,4	-3 302,5	-1 217,0	109 792,7	349 559,4	-239 766,7
- lokaty repo***	4 514,9	1 684,2	-93 130,5	-325 519,3	-88 615,6	-323 835,1	235 219,5
- pozostałe**	686,4	2 350,0	-1 244,1	-325,7	-557,7	2 024,3	-2 582,0
Złoto**	5 064,0	5 960,2	0,0	-164,7	5 064,0	5 795,5	-731,5
Międzynarodowy Fundusz Walutowy	10 860,7	47 657,7	-14 158,3	-68 878,6	-3 297,6	-21 220,9	17 923,3
Instrumenty polityki pieniężnej, w tym	1 579 158,9	20 571,5	-1 106 326,8	-1 455 090,9	472 832,1	-1 434 519,4	1 907 351,5
- bony pieniężne NBP	0,0	0,0	-489 710,4	-1 224 402,8	-489 710,4	-1 224 402,8	734 692,4
- dłużne papiery wartościowe*	1 577 680,4	0,0	-526 751,0	0,0	1 050 929,4	0,0	1 050 929,4
- rezerwa obowiązkowa****	144,6	90,1	-85 256,3	-225 021,2	-85 111,7	-224 931,1	139 819,4
- depozyt na koniec dnia	0,0	0,0	-4 609,1	-5 666,9	-4 609,1	-5 666,9	1 057,8
- lokaty reverse repo	1 209,7	0,0	0,0	0,0	1 209,7	0,0	1 209,7
- kredyt wekslowy	14,8	0,0	0,0	0,0	14,8	0,0	14,8
- kredyt refinansowy*****	0,0	20 480,9	0,0	0,0	0,0	20 480,9	-20 480,9
- kredyt lombardowy	0,4	0,5	0,0	0,0	0,4	0,5	-0,1
- kredyt techniczny	109,0	0,0	0,0	0,0	109,0	0,0	109,0
Inne przychody/koszty z tytułu odsetek*****	18 701,1	11 956,3	-41 400,7	-57 599,5	-22 699,6	-45 643,2	22 943,6
Razem	8 158 572,5	8 358 201,4	-5 017 061,4	-5 064 241,6	3 141 511,1	3 293 959,8	-152 448,7

* W przychodach ujęto przychody z dyskonta i odsetek, a w kosztach – koszty premii.

** W kosztach ujęto koszty odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

*** W przychodach ujęto przychody z odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

**** W przychodach ujęto przychody z odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

***** W Sprawozdaniu finansowym Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2019 r. przychody z odsetek od kredytu refinansowego zaprezentowano w pozycji *Inne przychody/koszty z tytułu odsetek*.

Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3.1 i Nota 6.6)

2020								
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	2 379 324,3	-435 179,2	174 205,2	258 693,5	169 231,0	168 907,5	0,0	2 715 182,3
Lokaty terminowe	4 824,1	-147 100,0	1 094,6	722,6	67 516,9	26 752,3	0,0	-46 189,5
Lokaty reverse repo	75 492,4	-3 302,5	35 989,7	1 036,4	0,0	576,7	0,0	109 792,7
Lokaty repo	-64 791,5	3 747,0	-26 743,0	-641,7	0,0	-186,4	0,0	-88 615,6
Pozostałe	647,0	-1 206,8	2,2	7,2	6,5	0,5	-14,3	-557,7
Razem	2 395 496,3	-583 041,5	184 548,7	259 818,0	236 754,4	196 050,6	-14,3	2 689 612,2
2019								
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	3 860 949,5	-433 782,7	314 436,0	495 687,0	160 039,2	178 978,5	0,0	4 576 307,5
Lokaty terminowe	53 277,4	-96 850,3	6 511,6	2 830,1	148 799,6	70 923,3	0,0	185 491,7
Lokaty reverse repo	239 893,9	-1 216,9	91 906,5	18 474,7	0,0	501,2	0,0	349 559,4
Lokaty repo	-225 206,3	1 562,3	-85 221,4	-14 505,6	0,0	-464,1	0,0	-323 835,1
Pozostałe	2 299,2	-299,8	15,6	14,9	8,0	-3,7	-9,9	2 024,3
Razem	3 931 213,7	-530 587,4	327 648,3	502 501,1	308 846,8	249 935,2	-9,9	4 789 547,8

w tys. złotych	Zmiana							Razem
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	-1 481 625,2	-1 396,5	-140 230,8	-236 993,5	9 191,8	-10 071,0	0,0	-1 861 125,2
Lokaty terminowe	-48 453,3	-50 249,7	-5 417,0	-2 107,5	-81 282,7	-44 171,0	0,0	-231 681,2
Lokaty reverse repo	-164 401,5	-2 085,6	-55 916,8	-17 438,3	0,0	75,5	0,0	-239 766,7
Lokaty repo	160 414,8	2 184,7	58 478,4	13 863,9	0,0	277,7	0,0	235 219,5
Pozostałe	-1 652,2	-907,0	-13,4	-7,7	-1,5	4,2	-4,4	-2 582,0
Razem	-1 535 717,4	-52 454,1	-143 099,6	-242 683,1	-72 092,4	-53 884,6	-4,4	-2 099 935,6

Spadek o 2.099.935,6 tys. zł wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych wystąpił w warunkach:

- spadku średniorocznego oprocentowania dłużnych papierów wartościowych w USD, AUD, GBP i NZD,
 - spadku średniorocznego oprocentowania lokat terminowych
- oraz jednocześnie:
- zwiększenia poziomu rezerw walutowych – ich średnioroczny poziom¹² wyniósł 414.889,3 mln zł w 2020 r. w porównaniu z 375.498,2 mln zł w 2019 r. (por. też Nota 3.1),
 - średniorocznej deprecjacji złotego w stosunku do USD, EUR, GBP, AUD i NZD (por. tabela poniżej).

Średnioroczne kursy walut obcych

w złotych	2020	2019	Zmiana
USD	3,8993	3,8395	0,0598
EUR	4,4448	4,2980	0,1468
GBP	5,0003	4,8995	0,1008
AUD	2,6878	2,6687	0,0191
NOK	0,4147	0,4364	-0,0217
NZD	2,5323	2,5295	0,0028

Wynik z tytułu odsetek od złota (por. Nota 1 i Nota 3.1)

Pozycja obejmuje wynik z odsetek od lokat terminowych w złocie, które są naliczane i wypłacane w USD. Spadek pozycji w 2020 r. był skutkiem niższego średniorocznego poziomu składanych lokat w warunkach obniżającego się średniorocznego ich oprocentowania przy jednoczesnej deprecjacji złotego w stosunku do USD w ujęciu średniorocznym.

¹² Kalkulacja w oparciu o wartości nominalne na bazie dziennej.

Wynik z tytułu odsetek od należności i zobowiązań związanych z MFW (por. Nota 2)

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	Zmiana
Odsetki od transzy rezerwowej	6 888,7	27 051,0	0,0	0,0	6 888,7	27 051,0	-20 162,3
Odsetki od rachunku bieżącego w MFW	3 278,8	15 591,1	0,0	0,0	3 278,8	15 591,1	-12 312,3
Odsetki od pożyczek udzielonych MFW	693,2	5 015,6	0,0	0,0	693,2	5 015,6	-4 322,4
Odsetki od alokacji SDR	0,0	0,0	-14 158,3	-68 878,6	-14 158,3	-68 878,6	54 720,3
Razem	10 860,7	47 657,7	-14 158,3	-68 878,6	-3 297,6	-21 220,9	17 923,3

Ujemny wynik z tytułu odsetek od należności/zobowiązań związanych z MFW jest skutkiem nadwyżki oprocentowanych zobowiązań w SDR (alokacja SDR) nad oprocentowanymi należnościami w SDR (transza rezerwowa¹³, rachunek bieżący w MFW oraz pożyczki udzielone MFW, por. Nota 2). Zmniejszenie ujemnego wyniku było przede wszystkim skutkiem zmniejszenia nadwyżki zobowiązań nad należnościami w SDR, a także spadku średniorocznego oprocentowania SDR w warunkach deprecjacji złotego w stosunku do SDR w ujęciu średniorocznym (wzrost kursu z 5,3045 w 2019 r. do 5,4301 w 2020 r.).

Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów polityki pieniężnej (por. Nota 3.2 oraz Nota 6.1)

Wzrost o 1.907.351,5 tys. zł wyniku z odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych w ramach operacji polityki pieniężnej był głównie spowodowany:

- dodatnim wynikiem z dłużnych papierów wartościowych nabytych w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (por. Nota 3.2),

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Wynik z tytułu dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej	1 050 929,4	0,0	1 050 929,4
- papiery skarbowe	489 972,8	0,0	489 972,8
- papiery gwarantowane przez Skarb Państwa	560 956,6	0,0	560 956,6

- niższymi o 734.692,4 tys. zł kosztami dyskonta od bonów pieniężnych NBP (por. Nota 6.1),

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach podstawowych operacji polityki pieniężnej	-478 240,0	-1 198 018,2	719 778,2
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach dostrajających operacji polityki pieniężnej	-11 470,4	-26 384,6	14 914,2
Razem	-489 710,4	-1 224 402,8	734 692,4

¹³ Wartość nieoprocentowanej części transzy rezerwowej jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR (por. Nota 2).

Powyższa zmiana była spowodowana głównie spadkiem średniorocznej stopy referencyjnej NBP przy jednoczesnym wzroście średniorocznego poziomu emisji bonów pieniężnych NBP w ramach operacji podstawowych.

Średnioroczny poziom operacji podstawowych i dostrajających* oraz średnioroczny poziom stopy referencyjnej

w mln złotych / %	2020	2019	Zmiana
Operacje podstawowe	133 635,4	78 693,8	54 941,6
Operacje dostrajające	1 235,6	1 731,6	-496,0
Stopa referencyjna NBP	0,51	1,50	-0,99 p.p.

* Do wyliczenia wielkości średniorocznych operacji podstawowych i dostrajających uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

- niższymi o 139.764,9 tys. zł kosztami odsetek od rezerwy obowiązkowej, co było efektem spadku średniego poziomu rezerwy obowiązkowej w ciągu roku (por. Nota 6.1) oraz spadku średniorocznego oprocentowania rezerwy obowiązkowej.

Średni poziom rezerwy obowiązkowej* oraz średnioroczne oprocentowanie rezerwy obowiązkowej

w mln złotych / %	2020	2019	Zmiana
Rezerwa obowiązkowa	20 396,7	45 006,0	-24 609,3
Oprocentowanie rezerwy obowiązkowej	0,30	0,50	-0,20 p.p.

* Kwoty rezerwy obowiązkowej obliczane przy uwzględnieniu okresów rezerwowych, ważone liczbą dni w okresie.

Inne przychody/koszty z tytułu odsetek

W ramach *Innych przychodów/kosztów z tytułu odsetek* ujmowane są głównie koszty odsetek od rachunków prowadzonych przez NBP dla budżetu państwa oraz przychody i koszty z tytułu odsetek związane z rozliczeniami w systemie TARGET2. Pozycja obejmuje również koszty odsetek od zobowiązań z tytułu leasingu (6.964,1 tys. zł w 2020 r. – por. Rozdział 3 oraz Nota 4 i Nota 6.7).

Nota 12 Wynik z operacji finansowych

Nota 12.1 Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych

▪ Zrealizowane różnice kursowe na transakcjach w walutach obcych i złocie

Przychody i koszty wynikające z transakcji walutowych i w złocie zalicza się do wyniku finansowego w dniu, w którym nastąpiła zmiana, w kwocie:

- różnicy między wartością uzyskaną ze sprzedaży w walucie krajowej a wartością ustaloną według średniego dziennego kosztu zakupu waluty obcej (złota) - w odniesieniu do walut obcych (złota) zakupionych i jednocześnie sprzedanych w bieżącym dniu operacyjnym,

- różnicy między wartością uzyskaną ze sprzedaży w walucie krajowej a wartością ustaloną według średniego kosztu zasobu waluty obcej (złota) - w odniesieniu do nadwyżki walut obcych (złota) sprzedanych nad zakupionymi w bieżącym dniu operacyjnym (sprzedaży netto).

- **Zrealizowane różnice cenowe**

Przychody i koszty, wynikające z bieżących i terminowych transakcji sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, o tym samym kodzie, zalicza się do wyniku finansowego w dniu rozliczenia transakcji, w kwocie równej różnicy między wartością uzyskaną ze sprzedaży a wartością ustaloną według średniego kosztu zasobu tych papierów, ustalonego na koniec bieżącego dnia operacyjnego.

Wynik z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy, a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

Dzienne zmiany cen rynkowych kontraktów futures zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w kontrakcie.

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Zrealizowane różnice kursowe na transakcjach w walutach obcych	6 329 209,6	5 733 405,1	595 804,5
Zrealizowane różnice na transakcjach w złocie*	12,6	32,1	-19,5
Zrealizowane różnice cenowe, w tym	4 249 573,7	3 056 125,5	1 193 448,2
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	2 867 965,3	2 887 114,3	-19 149,0
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	1 381 608,4	169 011,2	1 212 597,2
• z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe	1 082 335,4	279 688,1	802 647,3
• z kontraktów futures, w tym:	299 273,0	-110 676,9	409 949,9
# bond futures	298 894,7	-110 265,8	409 160,5
# depo futures	378,3	-411,1	789,4
Pozostałe operacje finansowe**	8 671,4	-4,6	8 676,0
Razem	10 587 467,3	8 789 558,1	1 797 909,2

* Zrealizowane różnice wynikające głównie z rozliczenia lokat w złocie (por. Nota 1).

** Wzrost pozycji wynikał z uzyskania przychodu w kwocie 6.911,9 tys. zł z tytułu rozliczeń operacji MFW (por. Nota 2) oraz wyższego wyniku z tytułu wyceny salda rachunku nr 2 MFW (1.759,5 tys. zł w 2020 r. w porównaniu z -4,6 tys. zł w 2019 r.) - w związku z wyższym saldem na tym rachunku (por. Nota 6.4).

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych na transakcjach w walutach obcych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Pozostałe	Razem
2020	3 805 216,0	1 436 384,4	688 504,0	392 851,5	-245 329,7	260 373,0	-11 849,8	3 060,2	6 329 209,6
2019	3 806 771,2	1 173 493,7	523 369,1	53 352,4	116 118,2	18 490,5	38 862,3	2 947,7	5 733 405,1
Zmiana	-1 555,2	262 890,7	165 134,9	339 499,1	-361 447,9	241 882,5	-50 712,1	112,5	595 804,5

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych w 2020 r. dotyczył głównie transakcji sprzedaży USD oraz EUR. Wzrost wyniku był rezultatem przede wszystkim większego wolumenu sprzedaży AUD i NZD oraz wzrostu średniorocznej dodatniej różnicy między kursem średnim NBP a średnim kosztem zasobu dla AUD, EUR i NZD.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
2020	1 557 709,5	248 210,0	589 761,3	439 090,0	4 194,8	28 999,7	2 867 965,3
2019	1 550 220,0	609 002,4	290 364,3	422 828,1	8 859,4	5 840,1	2 887 114,3
Zmiana	7 489,5	-360 792,4	299 397,0	16 261,9	-4 664,6	23 159,6	-19 149,0

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NZD	Razem
2020	595 788,5	59 145,2	42 080,7	385 236,1	84,9	1 082 335,4
2019	190 536,9	17 108,0	-155,0	72 198,2	0,0	279 688,1
Zmiana	405 251,6	42 037,2	42 235,7	313 037,9	84,9	802 647,3

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z dziennej wyceny kontraktów futures

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	Razem
Bond futures					
2020	179 978,7	53 555,5	40 101,8	25 258,7	298 894,7
2019	-22 693,2	-67 659,2	-9 548,1	-10 365,3	-110 265,8
Zmiana	202 671,9	121 214,7	49 649,9	35 624,0	409 160,5
Depo futures					
2020	-1 376,4	0,0	1 754,7	0,0	378,3
2019	0,0	0,0	-411,1	0,0	-411,1
Zmiana	-1 376,4	0,0	2 165,8	0,0	789,4

Wzrost wyniku z tytułu zrealizowanych różnic cenowych w 2020 r. był związany przede wszystkim z transakcjami terminowymi na dłużne papiery wartościowe oraz kontraktami bond futures i wynikał głównie z transakcji przeprowadzanych w pierwszej połowie 2020 r. w warunkach obniżającej się rentowności na rynku USD, GBP oraz AUD.

Nota 12.2 Koszty niezrealizowane

▪ Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP (w przypadku dodatniego zasobu waluty obcej) lub przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP (dla ujemnego zasobu waluty obcej) - por. Nota 9.1.

▪ Ujemne różnice z wyceny cenowej

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów.

Ujemne różnice z wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe są ustalane przez porównanie ceny określonej w umowie, zdyskontowanej na dzień rozliczenia transakcji bieżącej (*spot*), z niższą od tej wartości (w przypadku transakcji terminowej zakupu) albo wyższą od tej wartości (w przypadku transakcji terminowej sprzedaży) bieżącą ceną rynkową instrumentu.

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	-5,6	-109 545,3	109 539,7
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	-83 728,3	-246 687,9	162 959,6
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	-83 616,5	-246 687,9	163 071,4
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	-111,8	0,0	-111,8
Razem	-83 733,9	-356 233,2	272 499,3

Ujemne różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
EUR	0,0	-5 817,7	5 817,7
NOK	0,0	-103 646,7	103 646,7
Pozostałe	-5,6	-80,9	75,3
Razem	-5,6	-109 545,3	109 539,7

Ujemne różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe w walutach obcych przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	-74 703,8	-147 292,3	72 588,5
Papiery wartościowe w EUR	-2 510,6	-54 730,5	52 219,9
Papiery wartościowe w GBP	-3 937,6	-33 333,6	29 396,0
Papiery wartościowe w AUD	-2 080,1	-11 331,5	9 251,4
Papiery wartościowe w NOK	-384,4	0,0	-384,4
Razem	-83 616,5	-246 687,9	163 071,4

Ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczą transakcji terminowych sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w USD (por. Nota 10.2).

Nota 12.3 Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy kursowej

Por. Nota 9.2 i Rozdział 7.1.4.

Nota 13 Wynik z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	Pozycja rachunku zysków i strat	2020	2019	Zmiana
Przychody za wykonanie zleceń płatniczych		31 279,7	32 388,7	-1 109,0
Pozostałe przychody z tytułu opłat i prowizji		17 147,1	17 176,9	-29,8
Przychody z tytułu opłat i prowizji	RZiS 3.1	48 426,8	49 565,6	-1 138,8
Koszty opłaty za uczestnictwo NBP w systemie TARGET2		-16 226,2	-14 640,6	-1 585,6
Koszty za otwarcie i prowadzenie rachunków NBP (w tym rachunków złota i dłużnych papierów wartościowych)		-12 839,1	-7 963,7	-4 875,4
Koszty za wykonanie własnych zleceń płatniczych		-5 257,0	-4 979,8	-277,2
Koszty z tytułu zastępczej obsługi kasowej		-1 801,7	-3 693,5	1 891,8
Pozostałe koszty z tytułu opłat i prowizji		-3 616,6	-8 049,2	4 432,6
Koszty z tytułu opłat i prowizji	RZiS 3.2	-39 740,6	-39 326,8	-413,8
Wynik z tytułu opłat i prowizji		8 686,2	10 238,8	-1 552,6

Spadek wyniku z tytułu opłat i prowizji w 2020 r. był przede wszystkim skutkiem:

- wzrostu kosztów prowadzenia rachunków NBP, głównie w związku ze wzrostem kosztów związanych z depozytem dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej zakupionych w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (por. Nota 3.2),

przy jednoczesnym

- spadku przychodów oraz kosztów opłat za niedostarczenie w terminie dłużnych papierów wartościowych (tzw. *fails charges*¹⁴) odpowiednio o 3.483,2 tys. zł i 4.523,1 tys. zł,
- spadku kosztów z tytułu zastępczej obsługi kasowej¹⁵ w związku ze zmniejszeniem zainteresowania posiadaczy rachunków korzystaniem z tych usług w warunkach COVID-19 (por. Nota 20) oraz dostępnością substytucyjnych usług bankowych świadczonych przez NBP.

Nota 14 Przychody z tytułu akcji i udziałów

Przychody z tytułu dywidend od posiadanych akcji i udziałów zalicza się do wyniku finansowego w dniu otrzymania. Dywidendy otrzymane w walutach obcych przelicza się na walutę krajową według kursu średniego obowiązującego na ten dzień.

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 3.3).

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Dywidendy otrzymane, w tym	13 478,2	23 372,2	-9 894,0
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	5 187,0	6 565,5	-1 378,5
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	8 291,2	6 570,0	1 721,2
- Bank Rozrachunków Międzynarodowych	0,0	10 236,7	-10 236,7

Nota 15 Koszty wynagrodzeń

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Koszty wynagrodzeń	-470 700,7	-442 092,8	-28 607,9
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	-28 923,7	-33 218,0	4 294,3
Koszty narzutów na wynagrodzenia, w tym	-106 874,4	-99 402,1	-7 472,3
- Pracowniczy Program Emerytalny	-29 656,4	-27 888,2	-1 768,2
Razem	-606 498,8	-574 712,9	-31 785,9

W 2020 r. przeciętne zatrudnienie w NBP ukształtowało się na poziomie 3.355 etatów i było wyższe o 43 etaty w porównaniu do 2019 r. Wzrost ten spowodowany był m. in. rozszerzeniem zadań w zakresie sprawozdawczości w obszarze systemu płatniczego oraz rozwojem i modernizacją systemów informatycznych NBP.

¹⁴ *Fails charges* dotyczą transakcji kupna/sprzedaży papierów wartościowych oraz lokat repo/reverse repo w USD. Opłaty są naliczane, gdy jedna strona dostarczy papiery wartościowe drugiej stronie z datą późniejszą niż uzgodniona. W sytuacji opóźnienia dostarczenia przez kontrahenta do NBP papierów wartościowych NBP otrzymuje przychody z tego tytułu. W takim przypadku NBP może ponieść również koszty, w związku z brakiem możliwości przekazania wymaganych papierów wartościowych innym kontrahentom.

¹⁵ Dotyczy wypłat gotówki dokonywanych w bankach krajowych przez państwowe jednostki budżetowe oraz urzędy obsługujące organy podatkowe, mające siedzibę poza miastem, w którym NBP prowadzi obsługę kasową.

W 2020 r. wyższe koszty wynagrodzeń wynikały głównie z przyjętej polityki kadrowo-płacowej.

Spadek kosztów utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w 2020 r. związany był głównie z niewystąpieniem kosztów utworzenia rezerwy z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych. W 2020 i 2019 r. koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w podziale na poszczególne tytuły kształtowały się następująco (por. Nota 7).

w tys. złotych	2020		2019	
	Koszt utworzenia rezerw	w tym zyski/straty aktuarialne*	Koszt utworzenia rezerw	w tym zyski/straty aktuarialne*
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	-28 923,7	-18 204,2	-33 218,0	-20 163,5
- z tytułu odpraw emerytalnych	-18 281,2	-13 127,7	-15 168,1	-10 506,3
- z tytułu odpraw rentowych	-280,0	-45,0	-268,1	-73,3
- z tytułu nagród jubileuszowych	-10 362,5	-5 031,5	-14 259,8	-9 583,9
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	0,0**	-	-3 522,0	-

* Zyski i straty aktuarialne to efekt zmian założeń aktuarialnych, takich jak prawdopodobieństwo rezygnacji pracownika z pracy, umieralność, stopa dyskontowa czy poziom przyszłych wynagrodzeń. Zyski aktuarialne są prezentowane ze znakiem (+) a straty ze znakiem (-).

** W przypadku rezerwy z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych w 2020 r. wystąpiły przychody z jej częściowego rozwiązania, ujęte w pozycji *Pozostałe przychody*.

Nota 16 Koszty administracyjne

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Zużycie materiałów i energii	-25 586,8	-23 329,4	-2 257,4
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	-11 897,2	-14 077,1	2 179,9
Podróże służbowe	-703,8	-4 264,0	3 560,2
Usługi obce	-172 274,4	-179 471,9	7 197,5
Podatki i opłaty	-10 997,7	-22 363,3	11 365,6
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	-6 151,4	-4 914,5	-1 236,9
Pozostałe koszty administracyjne	-14 538,0	-16 139,2	1 601,2
Razem	-242 149,3	-264 559,4	22 410,1

Spadek kosztów administracyjnych w 2020 r. był przede wszystkim skutkiem:

- zmiany prezentacji kosztów opłat związanych z leasingiem (por. Rozdział 3, Nota 4 i 17); koszty te do 31.12.2019 ujmowane były głównie jako koszty usług obcych oraz koszty podatków i opłat (koszty opłat z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntu),
- działania NBP w warunkach COVID-19, co spowodowało głównie obniżenie kosztów podróży służbowych, świadczeń na rzecz pracowników oraz kosztów usług obcych,

przy jednoczesnym:

- wzroście kosztów usług obcych w zakresie utrzymania systemów informatycznych.

Nota 17 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2020	2019	Zmiana
Koszty amortyzacji środków trwałych	-56 972,3	-62 404,0	5 431,7
Koszty amortyzacji aktywów z tytułu leasingu	-9 570,5	0,0	-9 570,5
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	-22 944,6	-24 270,3	1 325,7
Razem	-89 487,4	-86 674,3	-2 813,1

Wzrost kosztów amortyzacji w 2020 r. związany był ze zmianą zasad prezentacji leasingu (por. Rozdział 3 oraz Nota 4 i Nota 16).

Nota 18 Koszty emisji znaków pieniężnych

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2020 r. pozycja wyniosła 321.754,6 tys. zł i była o 39.499,7 tys. zł wyższa w porównaniu z 2019 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia kosztów emisji:

- banknotów powszechnego obiegu w wyniku wzrostu ogólnej liczby zamówionych banknotów,
- monet kolekcjonerskich w wyniku zwiększenia kosztu zużycia surowców na ich produkcję.

Nota 19 Pozostałe przychody i pozostałe koszty

Pozostałe przychody/koszty obejmują głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich oraz koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich. Wzrost salda pozostałych przychodów wynikał głównie ze wzrostu tych przychodów.

6. Pozostałe noty objaśniające

Nota 20 Działania związane z COVID-19

Uwzględniając powagę sytuacji oraz zagrożenie dla polskiej gospodarki wynikające z COVID-19, NBP od marca 2020 r. prowadził działania mające na celu ograniczenie negatywnych skutków pandemii.

W zakresie polityki pieniężnej NBP:

- dokonywał operacji skupu na rynku wtórnym obligacji skarbowych oraz dłużnych papierów wartościowych z gwarancją Skarbu Państwa w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (por. Nota 3.2 i Nota 11),
- przeprowadził operację z przyrzeczeniem odkupu zasilającą banki w płynność (por. Nota 11),

- udostępnił kredyt wekslowy dla banków, umożliwiający refinansowanie kredytów udzielonych przez banki przedsiębiorcom (por. Nota 3.2 i Nota 11),
- obniżył stopy procentowe, w tym stopę rezerwy obowiązkowej, jednocześnie ustalając oprocentowanie środków utrzymywanych w NBP w ramach tej rezerwy w wysokości stopy referencyjnej NBP (por. Nota 6 i Nota 11).

Ponadto, pandemia wpłynęła na sytuację majątkowo-finansową NBP w zakresie:

- emisji pieniądza – poprzez wzrost zapotrzebowania rynku na pieniądz gotówkowy (por. Nota 5),
- zarządzania rezerwami walutowymi – w związku ze zmianą warunków w gospodarce światowej, spowodowaną COVID-19 (m.in. obniżenie stóp procentowych na rynkach zagranicznych), a także dostosowaniami polityki inwestycyjnej służącymi ograniczeniu ryzyka finansowego w warunkach podwyższonej niepewności rynkowej (por. Rozdział 7.1.1.1),
- gospodarki własnej NBP – poprzez racjonalizację kosztów działania NBP (por. Nota 16).

Nota 21 Zdarzenia po dacie bilansu

Zmiana limitów pożyczek w walutach obcych dostępnych dla MFW (por. Nota 2)

Od 1 stycznia 2021 r. uległ zmianie limit pożyczek dostępnych dla MFW w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (NAB). W związku z wejściem w życie decyzji o zwiększeniu NAB, od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2025 r. limit pożyczek w ramach NAB wzrósł z 1.285.400,0 tys. SDR do 2.570.800,0 tys. SDR (to jest z 7.022.397,3 tys. zł do 14.044.794,6 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2020).

Od 1 stycznia 2021 r. uległ również zmianie limit pożyczek dostępnych MFW w ramach umowy pożyczki dwustronnej (BBA). Umowa pożyczki zawarta pomiędzy NBP i MFW w 2020 r. obowiązuje od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r., z możliwością przedłużenia o jeden rok za zgodą NBP. Dostępny limit pożyczki został zmniejszony z 6.270.000,0 tys. EUR do 2.701.000,0 tys. EUR (to jest z 28.934.796,0 tys. zł do 12.464.574,8 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2020), co ma związek z wejściem w życie zwiększonego limitu pożyczek w ramach NAB. Podobnie jak w poprzedniej umowie BBA, przekazanie przez NBP środków pieniężnych będzie następować na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz pożyczek w ramach NAB.

Transakcje FX swap z bankami krajowymi

W pierwszym kwartale 2021 r. NBP dokonał transakcji FX swap na parze walut CHF/PLN.

Nota 22 Pozostałe kwestie

W 2020 r. NBP był stroną umów swapowych z Narodowym Bankiem Szwajcarii (SNB) oraz Narodowym Bankiem Ukrainy (NBU)¹⁶ odpowiednio od 2012 r. i 2015 r. Umowy te nie miały wpływu na bilans lub rachunek zysków i strat NBP w 2020 r. i 2019 r.

7. Ryzyko finansowe i operacyjne

W NBP funkcjonuje system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający – przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych – osiągnięcie celów banku. Obejmuje on:

- w zakresie ryzyka finansowego – działalność w Centrali NBP departamentu odpowiedzialnego za zarządzanie tym ryzykiem;
- w zakresie ryzyka operacyjnego (por. Rozdział 7.2) – zarządzanie na następujących poziomach:
 - zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym – dokonywane przez dyrektorów departamentów Centrali i Oddziałów Okręgowych NBP, którzy na bieżąco monitorują i oceniają poziom ryzyka operacyjnego w swojej jednostce i na tej podstawie podejmują działania ograniczające występowanie ryzyka,
 - działalność w Centrali NBP departamentu, który monitoruje i analizuje ryzyko operacyjne w skali NBP, odpowiada za opracowanie regulacji oraz projekty rozwiązań dotyczące zmian procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP. Przygotowuje także sprawozdawczość dotyczącą ryzyka operacyjnego na potrzeby Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym i Zarządu NBP,
 - działalność Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, która dokonuje oceny efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP, monitoruje bieżący poziom ryzyka operacyjnego i analizuje przyczyny powstawania ryzyka na poziomie wysokim lub nieakceptowalnym. Przedstawia i rekomenduje również Zarządowi NBP propozycje rozwiązań i zmian w tym obszarze;
- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym.

Zadania realizowane w ramach zarządzania ryzykiem obejmują m.in.:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka oraz jego akceptację bądź brak akceptacji,
- dobór mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem.

¹⁶ Umowa swapowa z Narodowym Bankiem Ukrainy (NBU) wygasła w lutym 2020 r.

7.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów, ustalany w sposób uwzględniający również ograniczenie ryzyka koncentracji. Ekspozycja NBP na poszczególne rodzaje ryzyka wynika z wykonywania ustawowych zadań banku centralnego, tj. prowadzenia gospodarki rezerwami dewizowymi oraz realizacji polityki pieniężnej, w tym regulowania płynności banków oraz ich refinansowania. Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym na bieżąco monitoruje ekspozycję na ryzyko finansowe i regularnie przedstawia analizy ryzyka finansowego Zarządowi NBP.

7.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciężących na nim zobowiązań (w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie) lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

7.1.1.1. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi

Ekspozycja na ryzyko kredytowe w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP jest ograniczana za pomocą następujących metod:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i obligacji korporacyjnych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w lokatach repo/reverse repo.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Poniżej przedstawiono ekspozycję na ryzyko kredytowe, wynikającą z najważniejszych instrumentów inwestycyjnych rezerw dewizowych¹⁷.

¹⁷ Zakłada się, że ekspozycja wobec MFV (Należności od MFV – por. Nota 2) nie rodzi ryzyka kredytowego.

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019	Pozycja bilansu	Nota
Rachunki bieżące w złocie	20 210 979,9	10 813 438,9	A.1	1
Lokaty terminowe w złocie	8 080 235,4	12 206 191,1	A.1	1
Rachunki bieżące w walutach obcych*	28 267 286,7	5 751 215,4	A.2.2	3.1
Lokaty terminowe w walutach obcych	26 407 882,5	32 168 428,6	A.2.2	3.1
Lokaty reverse repo	45 225 495,5	43 215 223,2	A.2.2	3.1
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	417 564 746,5	354 961 158,9	A.2.2	3.1
Depozyty zabezpieczające kontrakty futures	722,9	141 124,2	A.2.2	3.1
Odsetki od lokat terminowych w złocie	3,6	199,1	A.2.2	3.1
Razem	545 757 353,0	459 256 979,4		

* Rachunki bieżące z wyłączeniem rachunku bieżącego w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2 (por. Nota 3.1).

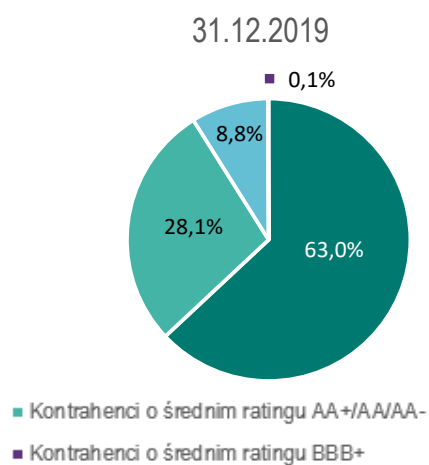
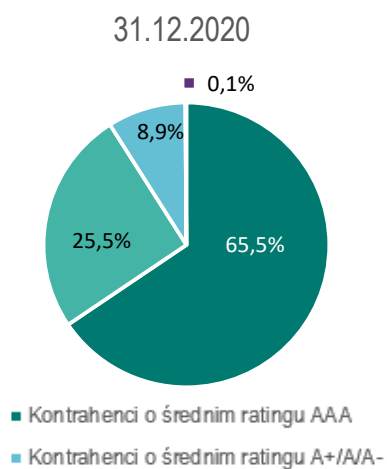
Dominująca część rezerw dewizowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Skala inwestycji na rynku obligacji korporacyjnych jest niewielka. Również udział lokat w rezerwach dewizowych jest niski – transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej. W procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP utrzymuje również środki na rachunkach bieżących prowadzonych głównie przez banki centralne.

Przy ocenie jakości kredytowej dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez rządy i banki centralne wykorzystywane są m.in. ratingi wiarygodności kredytowej kraju emitenta papierów wartościowych. Ocena jakości kredytowej emitentów pozostałych papierów wartościowych, a także kontrahentów, z którymi zawierane są lokaty terminowe (z wyłączeniem banków centralnych), jest przeprowadzana w oparciu o modele scoringowe uwzględniające m.in. ratingi przyznawane przez agencje ratingowe oraz dane finansowe poszczególnych podmiotów. Kondycja finansowa emitentów i kontrahentów NBP monitorowana jest na bieżąco na podstawie codziennych informacji agencji ratingowych dotyczących zmian ocen wiarygodności kredytowej oraz prognoz ratingowych, a także rynkowych kwotowań CDS (*Credit Default Swap*).

Poniżej zaprezentowano ekspozycję na ryzyko kredytowe w zakresie lokat terminowych oraz dłużnych papierów wartościowych związanych z zarządzaniem rezerwami dewizowymi w ujęciu sektorowym, geograficznym oraz według ratingu kontrahenta/emitenta.

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019
Instytucje rządowe i samorządowe	394 553 133,1	321 835 806,5
- Zagraniczne instytucje rządowe szczebla centralnego	383 704 758,3	301 854 448,9
- Pozostałe	10 848 374,8	19 981 357,6
Monetarne instytucje finansowe	44 121 163,7	57 120 517,1
- Zagraniczne instytucje kredytowe	31 652 839,4	55 554 628,4
- Banki centralne	12 468 324,3	1 565 888,7
Międzynarodowe organizacje finansowe	0,0	4 582 535,4
Niemonetarne instytucje finansowe	8 634 691,6	11 436 888,7
Sektor niefinansowy	4 743 879,6	4 360 230,0
Razem	452 052 868,0	399 335 977,7

w tys. złotych	31.12.2020	31.12.2019
Stany Zjednoczone	192 927 896,6	152 922 430,7
Strefa euro	114 837 106,4	119 624 326,1
Wielka Brytania	61 109 955,6	57 981 475,2
Australia	33 786 834,9	30 040 175,3
Norwegia	22 206 036,8	14 262 038,5
Kraje azjatyckie	14 671 705,2	9 688 303,6
Nowa Zelandia	9 656 442,0	6 396 326,2
Dania	1 474 880,0	1 394 496,0
Kanada	1 342 844,8	0,0
Szwajcaria	0,0	825 240,2
Szwecja	0,0	1 489 661,6
Pozostałe	39 165,7	4 711 504,3
Razem	452 052 868,0	399 335 977,7

7.1.1.2. Ryzyko kredytowe w operacjach krajowych

7.1.1.2.1. Dłużne papiery wartościowe

NBP prowadził w 2020 r. operacje skupu skarbowych papierów wartościowych oraz dłużnych papierów wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa – na rynku wtórnym w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku. Zgodnie z zamiarem zarządczym, nabyte papiery wartościowe w walucie krajowej są utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej i wyceniane według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości. W efekcie przeprowadzonych operacji na 31.12.2020 NBP posiadał skarbowe dłużne papiery wartościowe w złotych oraz dłużne papiery wartościowe w złotych z gwarancją Skarbu Państwa o łącznej wartości księgowej 112.563.027,9 tys. zł (por. Rozdział 3 oraz Nota 3.2).

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej zostały wyemitowane lub są w pełni gwarantowane przez Skarb Państwa. Wyniki analizy przeprowadzonej na dzień 31.12.2020 wskazują, że nie wystąpiły w odniesieniu do nich przesłanki utraty wartości.

7.1.1.2.2. Należności z tytułu operacji kredytowych

NBP, wspierając płynność systemu finansowego, może udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych. Banki korzystają w szczególności z kredytu technicznego, a także kredytu lombardowego. Banki wykorzystują również kredyt w ciągu dnia w euro. NBP może również, na wniosek banku, udzielić kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP. W 2020 r. NBP udostępnił bankom kredyt wekslowy, który umożliwia bankom refinansowanie kredytów udzielonych przedsiębiorcom (por. Nota 3.2).

Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku*

w mln złotych / euro	2020	2019	Zmiana
Kredyt lombardowy	20,4	7,6	12,8
Kredyt techniczny	16 692 407,7	12 106 854,1	4 585 553,6
Kredyt refinansowy udzielony w innej formie określonej przez Zarząd NBP	67,0	84,9	-17,9
Kredyt wekslowy	53,0	0,0	53,0
Kredyt w ciągu dnia w euro	55 477,7	68 263,3	-12 785,6

* Wartości kredytu lombardowego, kredytu technicznego oraz kredytu w ciągu dnia w euro są sumą ich dziennego wykorzystania. Wartości kredytu refinansowego udzielanego w innej formie określonej przez Zarząd NBP oraz kredytu wekslowego są wartością księgową na dzień bilansowy (por. Nota 3.4, Rozdział 7.1.1.2.3 oraz Nota 3.2).

Ryzyko związane z tymi operacjami ograniczane jest poprzez stosowanie zabezpieczeń spełniających kryteria określone przez NBP. Przy określaniu wymaganej wysokości zabezpieczenia stosowany jest współczynnik redukcji wartości aktywów zabezpieczających (*haircut*), służący uwzględnieniu ryzyka niekorzystnych zmian rynkowej wartości zabezpieczenia, w szczególności cen rynkowych oraz kursów walutowych.

Podstawowym zabezpieczeniem, przedstawianym przez banki, są papiery wartościowe w złotych emitowane przez Skarb Państwa oraz NBP. Lista akceptowanych aktywów zabezpieczających obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w złotych, a także – dla kredytu lombardowego – papiery skarbowe w euro.

Kredyt wekslowy przyznawany jest bankom spełniającym m.in. minimalne wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej i płynności. Zabezpieczenie tych kredytów stanowią weksle, które banki pozyskują jako zabezpieczenie kredytów udzielanych przedsiębiorcom.

W przypadku kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP stosowane może być szersze spektrum zabezpieczeń.

Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi w Umowie w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET2-NBP, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A., zaakceptowane przez EBC (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

Na 31.12.2020 występowały:

- należności z tytułu udzielonych kredytów wekslowych (por. Nota 3.2); nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości kredytów wekslowych, w związku z czym nie dokonano odpisów z tytułu utraty wartości,
- należność z tytułu kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP (por. Rozdział 7.1.1.2.3).

7.1.1.2.3. Należności przeterminowane z tytułu operacji kredytowych

Na dzień 31.12.2020 NBP posiadał przeterminowaną należność w kwocie 66.989,2 tys. zł (84.878,0 tys. zł na 31.12.2019) od banku krajowego w upadłości likwidacyjnej z tytułu udzielonego w 2015 r. kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP (por. Nota 3.4). Zabezpieczenie niespłaconej na dzień bilansowy części kredytu stanowiły wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP. W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że na 31.12.2020 zdyskontowana wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z zabezpieczenia w pełni pokrywa wartość bilansową należności. Wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP nie wchodzi do masy upadłości banku krajowego zgodnie z przepisami zawartymi w art. 67 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze¹⁸ (Dz. U. z 2015 r. poz. 233, z późn. zm.).

¹⁸ Z dniem 1 stycznia 2016 r. stosownie do art. 428 pkt 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978) tytuł ustawy otrzymał brzmienie "Prawo upadłościowe". Tym niemniej zgodnie z art. 449

7.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

7.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych

Poniżej przedstawiono analizę wymagalności zobowiązań finansowych NBP w walutach obcych na 31.12.2020 i 31.12.2019¹⁹.

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 2 oraz Nota 21) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2020 pozostało 1.224.025,0 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2020 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

tej ustawy (tj. Prawa restrukturyzacyjnego), w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. przed 1 stycznia 2016 r., wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe, tj. przepisy ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2016 r.

¹⁹ Zobowiązania wynikające z transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych przedstawiono w Nocie 10.1. Zobowiązania związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały pominięte.

31.12.2020	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.7 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	P.9 Zobowiązania wobec MFV	P.11 Pozostałe pasywa
<i>w tys. złotych</i>										
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	45 866 771,3	45 866 771,3	0,0	0,0	0,0	45 866 771,3	45 736 273,2	130 498,1	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	6 661,6	0,0	6 661,6	0,0	0,0	6 661,6	6 661,6	0,0	0,0	0,0
Lokaty repo	45 222 443,4	0,0	37 191 442,7	3 790 510,3	4 240 490,4	45 222 015,4	0,0	45 222 015,4	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	527 529,6	0,0	527 402,1	127,5	0,0	527 304,1	519 838,4	13,4	0,0	7 452,3
Alokacja SDR	7 129 155,5	0,0	1 648,0	0,0	7 127 507,5	7 128 746,3	0,0	0,0	7 128 746,3	0,0
RAZEM	98 752 561,4	45 866 771,3	37 727 154,4	3 790 637,8	11 367 997,9	98 751 498,7	46 262 773,2	45 352 526,9	7 128 746,3	7 452,3

31.12.2019	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.7 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	P.9 Zobowiązania wobec MFV	P.11 Pozostałe pasywa
<i>w tys. złotych</i>										
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	20 508 301,2	20 508 301,2	0,0	0,0	0,0	20 508 301,2	19 762 467,1	745 834,1	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	18 606,2	0,0	18 606,2	0,0	0,0	18 601,0	18 601,0	0,0	0,0	0,0
Lokaty repo	42 934 107,1	0,0	38 326 005,1	4 608 102,0	0,0	42 919 855,6	0,0	42 919 855,6	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	2 581 322,5	0,0	2 581 254,2	68,3	0,0	2 581 322,5	2 575 149,4	0,0	0,0	6 173,1
Alokacja SDR	6 879 551,6	0,0	13 232,9	0,0	6 866 318,7	6 875 252,6	0,0	0,0	6 875 252,6	0,0
RAZEM	72 921 888,6	20 508 301,2	40 939 098,4	4 608 170,3	6 866 318,7	72 903 332,9	22 356 217,5	43 665 689,7	6 875 252,6	6 173,1

7.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration*, zwana dalej „MD”, określająca wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom MD rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2020 r. utrzymano MD rezerw na poziomie obowiązującym w roku poprzednim.

Analiza wrażliwości, przeprowadzona w oparciu o MD²⁰, wykazała, że zmiana stóp procentowych o 100 pb (dla każdego portfela walutowego, równomiernie na całej długości krzywej rentowności) spowodowałaby zmianę wartości portfeli papierów wartościowych łącznie o 9.091,1 mln zł na 31.12.2020 (na 31.12.2019 o 7.583,4 mln zł). Poniżej zaprezentowano oszacowaną w oparciu o MD zmianę wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb.

Oszacowana w oparciu o MD zmiana wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb

w mln złotych	31.12.2020	31.12.2019	Zmiana
USD	3 795,1	3 345,4	449,7
EUR	1 579,7	1 377,7	202,0
GBP	1 618,1	1 398,4	219,7
AUD	1 069,5	937,8	131,7
NOK	714,2	352,7	361,5
NZD	314,5	171,4	143,1
Razem	9 091,1	7 583,4	1 507,7

Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP, na koniec roku przychody powstałe z wyceny cenowej papierów wartościowych w walutach obcych są ujmowane jako różnice z wyceny w pasywach, natomiast koszty powstałe z wyceny cenowej tych papierów obciążają wynik finansowy NBP.

Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości (por. Rozdział 3 oraz Nota 3.2).

²⁰ W analizie wrażliwości wykorzystano wskaźnik MD dla poszczególnych portfeli walutowych papierów wartościowych na 31.12.2020 i 31.12.2019, jako miarę liniową zależności ceny od rentowności, a także stan portfeli papierów wartościowych na 31.12.2020 i 31.12.2019 według wartości wykorzystywanych do monitorowania MD.

7.1.4. Ryzyko kursowe i ryzyko zmiany ceny złota

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek zmian kursów walut obcych na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (*Value at Risk - VaR*) wyliczoną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy kursowej (por. Rozdział 4 oraz Nota 9).

Zarządzając rezerwami walutowymi, NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego²¹ wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. Zarówno na 31.12.2020, jak i na 31.12.2019 struktura walutowa benchmarku strategicznego obejmowała:

- 51% USD,
- 20% EUR,
- 12% GBP,
- 8% AUD,
- 6% NOK,
- 3% NZD.

Ryzyko zmiany ceny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 1) jest związane z możliwością spadku wartości zasobu złota na skutek zmian rynkowej ceny złota.

Wpływ spadku ceny złota na wynik finansowy ograniczają przychody niezrealizowane z jego wyceny oraz rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 9.1).

Poniżej przedstawiono wartości bilansowych zasobów walutowych i złota NBP na 31.12.2020 i 31.12.2019 w podziale na waluty, przy czym pozycje w walutach obcych związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały zaprezentowane w ramach zasobu PLN.

²¹ Benchmark strategiczny jest portfelem porównawczym odzwierciedlającym długoterminowe założenia strategii inwestycyjnej poprzez określenie struktury walutowej oraz poziomu modified duration.

31.12.2020 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	52 232 619,6	0,0	52 232 619,6
2. Należności od nierzeczydów w walutach obcych	0,0	235 117 265,3	135 170 102,7	72 168 735,7	37 427 034,4	26 395 128,0	14 278 939,9	6 879 394,5	0,0	29 342,6	527 463 943,1
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	52 955,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	52 955,4
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	16,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	112 563 027,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	112 563 027,9
10. Pozostałe aktywa	1 346 430,3	79 705,4	297 776,4	27 804,3	84 315,1	34 426,0	53 851,9	54 632,0	0,0	1,5	1 978 942,9
<i>w tym wyniki wyównania i wypeny kursowej pozycji pozablanansowych</i>	0,0	79 705,4	179 335,4	27 804,3	84 315,1	34 426,0	53 851,9	0,0	0,0	1,5	459 439,6
AKTYWA OGÓLEM	113 962 423,6	235 196 970,7	135 467 879,1	72 196 540,0	37 511 349,5	26 429 554,0	14 332 791,8	6 934 026,5	52 232 619,6	29 344,1	694 313 504,9
PASYWA											
1. Pieniądz w obiegu	321 800 665,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	321 800 665,9
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	62 629 413,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	62 629 413,3
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	444 908,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	444 908,2
4. Zobowiązania z tytułu wymiowianych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	127 767 680,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	127 767 680,0
5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	24 859 721,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	24 859 721,0
6. Zobowiązania wobec nierzeczydów w walucie krajowej	2 196 156,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 196 156,7
7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	1 565 192,4	44 679 925,5	17 620,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	34,4	46 262 773,2
8. Zobowiązania wobec nierzeczydów w walutach obcych	0,0	16 573 094,9	5 470 626,4	19 375 986,5	2 597 428,8	0,0	1 335 390,3	0,0	0,0	0,0	45 352 526,9
9. Zobowiązania wobec MFV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 128 746,3	0,0	0,0	7 128 746,3
11. Pozostałe pasywa	348 081,5	156,9	242 180,4	11 327,5	66 902,8	23 704,7	37 567,2	0,0	0,0	24,2	729 945,2
<i>w tym wyniki wyównania i wypeny kursowej pozycji pozablanansowych</i>	0,0	0,0	232 592,5	11 206,0	66 877,0	23 703,4	37 567,2	0,0	0,0	0,0	371 946,1
12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	179 669,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	179 669,6
13. Różnice z wypeny	41 872 204,0	2 283 063,6	273 597,1	424 298,7	370 358,5	200 971,3	3 15 862,9	0,0	0,0	0,0	45 740 356,1
14. Fundusze i rezerwy	11 742 344,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11 742 344,4
15. Wynik finansowy	-2 521 301,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2 521 301,9
PASYWA OGÓLEM	591 319 442,7	20 421 507,8	50 666 329,4	19 829 233,6	3 034 690,1	224 676,0	1 688 820,4	7 128 746,3	0,0	56,6	694 313 504,9

31.12.2019 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w zaliczeniu odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	42 516 790,2	0,0	42 516 790,2
2. Należności od nierzeczydantów w walutach obcych	0,0	216 342 530,6	96 137 916,9	58 606 832,1	32 140 846,3	23 215 158,5	11 452 125,4	5 271 036,0	0,0	28 984,0	445 195 431,8
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,4
10. Pozostałe aktywa	1 222 529,2	8 676,2	94 825,7	4 337,7	858,6	963,1	1 263,5	52 630,0	0,0	0,0	1 386 084,0
w tym wyniki wyrównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	0,0	8 676,2	44,1	4 337,7	0,0	963,1	1 263,5	0,0	0,0	0,0	15 284,6
AKTYWA OGÓLEM	1 222 539,6	218 351 206,8	96 232 742,6	58 611 169,8	32 141 706,9	23 216 121,6	11 453 388,9	5 323 666,0	42 516 790,2	28 984,0	489 100 316,4
PASywa											
1. Pieniądz w obiegu	238 777 248,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	238 777 248,0
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	65 410 357,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	65 410 357,6
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	385 342,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	385 342,2
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	64 985 650,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	64 985 650,0
5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	9 346 735,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9 346 735,8
6. Zobowiązania wobec nierzeczydantów w walucie krajowej	2 266 129,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 266 129,9
7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	3 588 664,6	18 743 067,6	16 645,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	7 840,1	22 356 217,5
8. Zobowiązania wobec nierzeczydantów w walutach obcych	0,0	26 515 994,7	2 848 108,9	12 961 450,4	1 340 135,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	43 665 689,7
9. Zobowiązania wobec MFV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 875 252,6	0,0	0,0	6 875 252,6
11. Pozostałe pasywa	199 914,9	9 165,5	5 794,5	5 029,7	20,2	1 162,0	1 383,5	0,0	0,0	7,0	222 477,3
w tym wyniki wyrównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	0,0	8 872,5	16,6	4 956,3	0,0	1 160,4	1 383,5	0,0	0,0	0,0	16 389,3
12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	165 628,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	165 628,8
13. Różnice z wyceny	28 432 057,2	788 135,0	195 235,2	248 152,7	502 871,4	66 874,1	256 805,0	0,0	0,0	0,0	30 494 130,6
14. Fundusze i rezerwy	8 186 317,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8 186 317,3
15. Wynik finansowy	-4 036 860,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-4 036 860,9
PASywa OGÓLEM	414 118 520,8	30 901 959,8	21 792 206,2	13 231 277,8	1 843 027,3	70 036,3	260 188,5	6 875 252,6	0,0	7 847,1	489 100 316,4

7.1.5. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych

NBP wycenia aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, z wyjątkiem:

- należności i zobowiązań z tytułu rachunków bankowych, w tym lokat i depozytów terminowych,
- udzielonych kredytów i pożyczek,
- dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej,
- pieniądza w obiegu,
- dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez NBP,
- pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych (prezentowanych w pozycjach A.10 i P.11).

Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

W odniesieniu do pozostałych instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę ich charakterystykę (np. krótkoterminowy charakter, unikalność instrumentu) przyjęto założenie, że ich wartość bilansowa w przybliżeniu odpowiada wartości rynkowej/bieżącej.

Na podstawie stosowanych przez NBP metod ustalania wartości rynkowej dla wyceny cenowej, aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe klasyfikuje się do jednego z trzech poziomów.

Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów, zobowiązań lub instrumentów finansowych pozabilansowych.</p> <p>Do tej kategorii NBP zaklasyfikował dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione przez NBP, z wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych wycenianych w oparciu o stawki krzywych rentowności.*</p>	<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujące na cenach).</p> <p>Do tej kategorii NBP zaklasyfikował:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dłużne papiery, do wyceny których są stosowane stawki krzywej rentowności dla danego typu papierów wartościowych o tym samym ratingu kredytowym emitenta, • transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe, do wyceny których stosowany jest model zasilany parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków. 	<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których dane wejściowe nie są oparte na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania.</p> <p>Na 31.12.2020 i 31.12.2019 NBP nie zaklasyfikował do tej kategorii żadnych aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych.</p>

* Wycenie według cen rynkowych podlega również złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości. Do jego wyceny NBP stosuje średnią cenę rynkową złota, która następnie podlega przeliczeniu na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy.

Przyporządkowanie do poszczególnych poziomów aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych, które na 31.12.2020 i 31.12.2019 zostały wykazane w bilansie według wartości rynkowej, przedstawiono poniżej.

31.12.2020 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	403 940 645,4	13 624 101,1	0,0	417 564 746,5	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	111,8	0,0	111,8	P.11.1

31.12.2019 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	322 777 021,3	32 184 137,6	0,0	354 961 158,9	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	858,6	0,0	858,6	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	P.11.1

W latach 2020 i 2019 nie wystąpiły transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

Ponadto NBP inwestuje w kontrakty futures. Kontrakty te są wyceniane do cen rynkowych (poziom 1) i rozliczane na bazie dziennej (por. Rozdział 2.4. oraz Nota 12.1).

7.2. Ryzyko operacyjne

Pojęcie ryzyka operacyjnego w NBP obejmuje możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych, w tym niezrealizowania zadań i negatywnego wpływu na reputację, wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów i systemów wewnętrznych oraz ludzi lub zdarzeń zewnętrznych.

W NBP obowiązuje podział ryzyka operacyjnego na 4 podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne i ryzyko technologiczne, w ramach którego rozróżnia się teleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. systemów informatycznych i telekomunikacyjnych, oprogramowania i sprzętu IT) oraz niteleinformacyjne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. obiektów budowlanych i elementów wyposażenia ruchomego).

Do stosowanych w NBP mechanizmów ograniczania ryzyka operacyjnego należą w szczególności:

- regulacje wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- stosowanie systemu limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),

- wprowadzenie kontroli dostępu oraz zabezpieczeń teleinformatycznych, fizycznych i elektronicznych,
- sporządzanie zapasowych kopii plików elektronicznych,
- sporządzanie planów awaryjnych i ewakuacyjnych, a także ćwiczenia i testy w ramach zapewnienia ciągłości działania NBP,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

W 2020 r. Departament Ryzyka Operacyjnego i Zgodności monitorował na bieżąco ryzyka operacyjne w działalności NBP, w tym incydenty wynikające z COVID-19. Na posiedzeniach Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (11 posiedzeń w 2020 r.), podejmowano tematy związane z oceną bieżących działań mających na celu zapewnienie właściwej realizacji zadań NBP w warunkach pandemii oraz przeciwdziałanie jej skutkom. Dodatkowo omawiano ryzyka wynikające z ewentualnego hard Brexitu i cyberzagrożeń oraz dobór mechanizmów je ograniczających. Poziom ryzyka w NBP w 2020 r. był na bieżąco monitorowany, systematycznie podejmowano także działania mitygujące.

Warszawa, dnia 25.03.2021 r.

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego: